

A KÖZÖSSÉGI ENERGIA FINANSZÍROZÁSA ÚTMUTATÓ

A Compile projekt keretében a RESCoop által készített
Financing Guide magyar változata

Az eredeti Financing Guide:

https://www.rescoop.eu/uploads/rescoop/downloads/D4.1.2_Financing_Guide.pdf

Fordíttatta és online kiadja:

MTVSZ, 2021. május

<https://mtvsz.hu/kozossegi-energia>

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety

European
Climate Initiative
EUKI

A kiadványt a német Környezet- és Természetvédelmi és Atombiztonsági Minisztérium (BMU) Európai Klíma Kezdeményezése (EUKI) támogatta. Tartalma kizárólag a készítőik felelőssége, nem tekinthető a támogatók álláspontjának. ww.euki.de/en

Tartalom

1	FEJEZET: BEVEZETÉS	4
1.1	HOGYAN HASZNÁLD EZT AZ ÚTMUTATÓT	4
1.2	AZ ÉRTÉKSZÁMÍTÓ ESZKÖZ (VALUE TOOL).....	5
2	FEJEZET: FINANSZÍROZÁS ÉS TULAJDONJOG	5
2.1	HOGYAN HATNAK A PÉNZÜGYEK A TULAJDONLÁSRA?.....	5
2.2	MI A KÜLÖNBség A SAJÁT TŐKE ÉS AZ IDEGEN TŐKE KÖZÖTT?.....	6
2.3	HOGYAN JELENIK MEG EZ A MÉRLEGBEN?	6
2.3.1	Adósság/saját tőke arány (D/E arány).....	6
2.3.2	Az adósságok aránya az eszközökhöz képest.....	7
2.3.3	Saját tőke aránya	7
2.3.4	Kamatfedezeti arány	7
2.4	HOGYAN KELL FINANSZÍROZÁSI TERVET KÉSZÍTENI?	7
3	FEJEZET: TULAJDONOSI MODELLEK.....	8
3.1	MIÉRT VAN SZÜKSÉGEM JOGI FORMÁRA?.....	8
3.2	MILYEN JOGI FORMÁT VÁLASSZAK?.....	8
3.3	EGY JOGI SZEMÉLY, AMELY TÖBB PROJEKTET FED LE	10
3.4	PROJEKTENKÉNT EGY JOGI SZEMÉLY.....	10
3.4.1	Egyetlen tulajdonjog.....	10
3.4.2	Közös tulajdonjog	11
3.5	AZ ÖNKORMÁNYZÁS.....	12
4	FEJEZET - PÉNZÜGYI MODELLEK	13
4.1	TŐKEFINANSZÍROZÁS.....	13
4.1.1	Saját tőke (részvényajánlatok - öntfinanszírozás)	13
4.1.2	Profit.....	14
4.2	TÁMOGATÁSOK	15
4.2.1	Támogatások és árák.....	16
4.2.2	Nemzetközi támogatások és árák.....	16
4.2.3	Európai támogatások és díjak.....	16
4.2.4	Nemzeti / regionális / önkormányzati támogatások.....	19
4.2.5	Magánalapítványok és szervezetek.....	20
4.2.6	Adományozás / mikroadományok.....	20
4.3	ADÓSSÁGFİNANSZÍROZÁS	21
4.3.1	LÍZING	21
4.3.2	Banki hitelek	22
4.3.3	Etikus vagy "nem hagyományos" banki hitelek.....	23

4.3.4	Kedvezményes kölcsön.....	23
4.3.5	Alternatív befektetési alapok	23
4.3.6	Mezzanine	24
4.4	EGYÉB FINANSZÍROZÁSI FORMÁK	24
4.4.1	Crowdfinancing és crowdlending	24
4.4.2	Garanciák.....	26
5	FEJEZET - KÖVETKEZTETÉS.....	27
5.1	A FINCOOPS VS. RESCOOPS VITA	27
5.2	AZ ÁBRÁK JEGYZÉKE	31
5.3	Táblázatok jegyzéke.....	31
6	FEJEZET REFERENCIÁK	31
7	FEJEZET 2. MELLÉKLET - MILYEN LÉPÉSEK VEZETNEK A SIKERES RÉSZVÉNYKIBOCSÁTÁSHOZ?	34

1 FEJEZET: BEVEZETÉS

Az energiaközösségeknek finanszírozásra van szükségük ahhoz, hogy projektjeik elindulhassanak. Különböző finanszírozási modellek állnak rendelkezésükre, és mindegyik modellnek megvannak az előnyei és a korlátai. A legfontosabb dolog, amit a projektek finanszírozásakor figyelembe kell venni, hogy a választott finanszírozási modell automatikusan hatással lesz a közösségi energiaprojekt tulajdonosi szerkezetére.

E finanszírozási útmutató célja, hogy megvitassa a projektfejlesztés két pillére, a finanszírozás és a tulajdonlás közötti kapcsolatot. Ez a jelentés áttekintést nyújt azokról a modellekről, amelyeket az energiaközösségek megfontolhatnak tevékenységeik és projektjeik finanszírozása érdekében. A jelentésben szereplő lista nem teljes körű, és a leggyakoribb, de természetesen nem az összes, az energiaközösségek számára elérhető finanszírozási modellt tartalmazza. Az energiaközösségek sokféle formát, méretet ölthetnek, sokféle tevékenységet végezhetnek, és mindegyikük más-más környezetben működik. Ennélfogva minden egyes energiaközösség egyedi, és így a finanszírozási igényeik is azok lesznek. Személyre szabott tanácsadásért és pénzügyi szakértelemért javasoljuk, hogy vegye fel a kapcsolatot az országában működő, az energiaközösségeket képviselő regionális vagy nemzeti szövetségekkel.

Ha többet szeretne megtudni a különböző tevékenységekről, amelyeket a közössége vállalhat, akkor olvassa el jelentésünket. Ha különböző módokat keres az érdekelt felekkel való kapcsolattartásra, akkor hasznos lehet elolvasnia a jelen útmutatót az érdekelt felek bevonásáról. Ha további információkat szeretne kapni az új Tiszta energiát mindenkinek c. európai jogalkotási csomagban szereplő jogi keretről és az energiaközösségekre vonatkozó rendelkezésekről, akkor is érdemes elolvasnia az EU-ban a kollektív önfogyasztásról és az energiaközösségekről szóló jelentésünket.

1.1 HOGYAN HASZNÁLD EZT AZ ÚTMUTATÓT

Ez az útmutató végigvezeti Önt az energiaközösség rendelkezésére álló finanszírozási formákon és a projekt tulajdonosi hátterére gyakorolt hatásukon. Ez az útmutató azért készült, hogy végigvezesse Önt a finanszírozási terv kidolgozásán. Ezért az útmutató a közösségével/csoportjával együtt megfontolandó kérdésekkel kezdődik, majd a finanszírozási eszközökkel folytatódik, és néhány gyakorlati tapasztalattal fejeződik be.

A jelentés első része a finanszírozási eszközök kiválasztásakor figyelembe veendő kritériumokat tárgyalja, különös tekintettel a tulajdonviszonyokra. A jelentés második része a finanszírozási források 2 formáját ismerteti:

Tőkefinanszírozás: Ez a fejezet a saját tőkével történő finanszírozásra összpontosít. Ön felajánlja a projekt tulajdonjogát egy másik félnek, aki belép a tőkébe. Ez akkor lehet hasznos, ha korlátozott kezdőtőkével rendelkezik és/vagy ha meg akarja osztani a kockázatot. Ne feledje azonban, hogy itt megosztja a tulajdonjogot.

Adósságfinanszírozás: Ez a fejezet az idegen tőkén vagy kölcsönökön alapuló finanszírozási forrásokra összpontosít. Ez azt jelenti, hogy a kapott pénzt vissza kell fizetnie, és a finanszírozó erre díjat (kamatot) számít fel. Az adósságfinanszírozás akkor jöhet szóba, ha pénzeszközökre van szüksége, de nem akarja megosztani a projekt tulajdonjogát. Ne feledje azonban, hogy a tulajdonos viseli majd a kockázatot.

Végezetül a szövetkezeti szervezetek spektrumának megvitatásával zárjuk, amely az energiaközösségi definíciók megvalósítása körüli vitákat jelképezi, és azt, hogy mit jelent a "közösségi tulajdon".

1.2 AZ ÉRTÉKSZÁMÍTÓ ESZKÖZ (VALUE TOOL)

Ezen útmutató mellett a COMPILE projekt egy számítási eszközt is készített a napenergia-projektek finanszírozásához. Az Értékszámító Eszköz lehetővé teszi, hogy kiszámítsa az egyéni és a kollektív fotovoltaikus létesítmény megterülését. További információért látogasson el a következő weboldalra: www.compile-project.eu

2 FEJEZET: FINANSZÍROZÁS ÉS TULAJDONJOG

A finanszírozás és a tulajdonlás közötti kapcsolat döntő fontosságú. Bármely projektfinanszírozás tárgyalási folyamatának arról kell szólnia, hogy honnan származnak az Ön forrásai, és hogy mekkora ellenőrzést kell biztosítani ahhoz, hogy hozzáférjen ezekhez a forrásokhoz. Természetesen az energiaközösség finanszírozási tervének kidolgozása során két kulcsfontosságú elvet kell szem előtt tartania: az autonómia elvét, amely minden energiaközösséget arra irányít, hogy független maradjon a külső szervezetektől, és a demokratikus ellenőrzés elvét, amely biztosítja a szervezet átlátható irányítását.

A finanszírozási terv elkészítéséhez a következő kulcsfontosságú kérdésekre kell választ adnia:

- **Mennyi finanszírozásra van szükségem?** Ez a kérdés nemcsak arra vonatkozik, hogy mekkora összeget kell mozgósítani, hanem arra is, hogy mikor kell ezt a pénzt mozgósítani. Melyek a finanszírozási terv szűk keresztmetszetei?
- **Milyen finanszírozásra van szükségem?** Ez a kérdés nagyrészt erre fog összpontosítani. Ez a kérdés arra vonatkozik, hogy hogyan lehet a megfelelő eredményt létrehozni a közösség számára, és biztosítani az energiaközösség fenntarthatóságát.
- **Milyen tulajdonosi modellt szeretnénk kialakítani a projektünkhöz?** Ez a kérdés a leglényegesebb. Egy energiaközösség célja az kell, hogy legyen, hogy autonóm és demokratikus, energiaátmenet erejű maradjon. Ezért a tulajdonosi struktúra felépítésének a finanszírozási vita részét kell képeznie.

Ebben a jelentésben különbséget teszünk a szervezeti finanszírozás és a projektfinanszírozás között. Az energiaközösségek olyan szervezetek, amelyek a közösség kollektív akarata alapján tevékenykednek az energiaágazatban. Ezért egy energiaközösség több projektet is vihet. Fontos különbséget tenni az energiaközösség szervezetének finanszírozása és tulajdonlása, valamint az általa vitt projektek finanszírozása között. A projektfinanszírozás az energiaprojekt fejlesztéséhez kapcsolódik. Egy projektet külső partnerekkel együtt is lehet fejleszteni. Egy projekt részben az energiaközösség tulajdonában is lehet. A szervezeti finanszírozás magának az energiaközösségnek a tevékenységéhez és tulajdonosi hátteréhez kapcsolódik. Egy energiaközösséget csak korlátozott számú szereplő - a közösség tagjai - birtokolhatnak (és így finanszírozhatnak). A tagoknak közvetlenül (nem adóssággal) kell finanszírozniuk az energiaközösség tulajdonjogát. Ez a jelentés ezért a projektfinanszírozásra összpontosít.

2.1 HOGYAN HATNAK A PÉNZÜGYEK A TULAJDONLÁSRA?

Az, hogy Ön hogyan finanszírozza az energiaközösségét, hosszú távon hatással lesz arra, hogy mennyi kontrollt tart meg a tevékenységei felett. Az Ön közösségének projektjeinek finanszírozása folyamatos egyensúlyozás aközött, hogy milyen típusú finanszírozásra van szüksége a projekt támogatásához, és milyen ellenszolgáltatást kell nyújtania ahhoz, hogy ezt a finanszírozást megkapja. A legfontosabb alapelv, amelyet e döntések meghozatala során szem előtt kell tartania, a közösségtől kapott megbízatás: az energiaközösség autonóm és (időben) fenntartható.

2.2 MI A KÜLÖNBSÉG A SAJÁT TŐKE ÉS AZ IDEGEN TŐKE KÖZÖTT?

Kétféle finanszírozás létezik, amelyeket ebben a jelentésben ismertetni fogunk: az adósságfinanszírozás és a tőkefinanszírozás. Általánosságban hasznos, ha e két kategóriára úgy is gondolunk, mint hosszú távú finanszírozásra (saját tőke) és rövid távú finanszírozásra (adósság). A tőkefinanszírozás arra a pénzre utal, amelyet a szervezetében vagy projektjében való ellenőrzési jogért cserébe kap. A saját tőke az Ön szervezetében való részesedésre utal, és jogot biztosít az Ön jövőbeli nyereségére, valamint "helyet biztosít az asztalnál" a döntéshozatal tekintetében. Ez a finanszírozási forma nagyon rugalmas, mivel Ön nem ígér semmit, csak részesedést a potenciális sikerből. Az energiaközösségekben a tőkefinanszírozás meghatározott típusú szereplők számára van fenntartva: állampolgárok, önkormányzatok és kkv-k számára. Javasoljuk, hogy ezt a finanszírozási típust különös körültekintéssel kezelje.

Az adósságfinanszírozás az Önnek kölcsönadott pénzre utal. Az adósságfinanszírozás nem teszi lehetővé a szervezet irányításában való részesedést. Ez a finanszírozási forma gyakran drágább, de a szereplők széles köre biztosíthatja. A bankok és az alapok a leggyakoribbak, de itt más lehetőségeket is bemutatunk az ilyen típusú finanszírozás beszerzésére. Egy harmadik finanszírozási típus is rendelkezésre áll: a támogatások. Erre a jelentés végén térünk ki. A támogatások gyakran jó lehetőséget jelentenek egy tevékenység elindítására, de fontos odafigyelni arra, hogy a biztosított finanszírozásért cserébe mekkora befektetésre van szükség.

2.3 HOGYAN JELENIK MEG EZ A MÉRLEGBEN?

A mérleg a szervezet pénzügyi helyzetét tükrözi egy adott időpontban. A mérleg évente egyszer, a számviteli időszak lezárásakor készül. A mérleg azért érdekes dokumentum, mert lehetővé teszi, hogy jobban megértse a finanszírozás állapotát. Az alábbiakban megpróbálunk olyan alapelveket nyújtani Önnek, amelyeket szem előtt kell tartania finanszírozási választásának értékelésekor. Javasoljuk azonban, hogy a téma mélyebb elmélyítéséhez kérje egy profi könyvelő segítségét.

A mérleg 4 részre oszlik:

Eszközök	Kötelezettségek
Hosszú lejáratú eszközök (mobil és immobil eszközök)	Saját tőke (hosszú lejáratú adósság)
Forgóeszközök (likviditás és rövid lejáratú eszközök)	Kötelezettségek (rövid lejáratú adósság)

1. táblázat Egyszerűsített mérleg

A mérleg ilyen felosztása azért hasznos, mert lehetővé teszi a szervezetek pénzügyi helyzetének értékelését. Ehhez javasoljuk a fizetőképességi mutatók használatát:

2.3.1 Adósság/saját tőke arány (D/E arány)

Ez a mutató a szervezet pénzügyi tőkeáttételének becslésére szolgál. Ez azt jelenti, hogy az Ön adósságának súlya a stabil finanszírozási forrásokkal (azaz a saját tőkével) szemben. A cél az, hogy megbecsülje, hogy túlságosan kiszolgáltatott-e a hitelezőinek, vagy képes-e több hitelfinanszírozást mozgósítani. Az elfogadható D/E arány az Ön országától és projektjétől függ. Javasoljuk, hogy vegye fel a kapcsolatot a helyi fejlesztési ügynökségekkel és bankintézetekkel.

Képlet: Összes kötelezettség / Összes hosszú lejáratú adósság (saját tőke).

2.3.2 Az adósságok aránya az eszközökhöz képest

Ez a mutató megbecsüli a szervezet eszközáttételét. Ez azt jelenti, hogy a szervezet adósságállománya az eszközökhöz viszonyítva mekkora. Ez az arány meghatározza, hogy mennyire stabil a mérlege, és ezért mennyire lesz könnyű a jövőben hitelt felvenni. Ez az arány attól a tevékenységtől függ, amelyet az energiaközösségével kapcsolatban választott. Általánosságban azt javasoljuk az új közösségeknek, hogy olyan tevékenységeket válasszanak, amelyek jó adósság/eszköz arányt biztosítanak, vagyis inkább eszköztermelő tevékenységekbe fektessenek be, mint pénzáramlást termelő tevékenységekbe.

Képlet: Rövid lejáratú adósság + hosszú lejáratú adósság / összes hosszú lejáratú eszköz.

2.3.3 Saját tőke aránya

A saját tőke arány összehasonlítja az eszközöket (hosszú és rövid lejáratú) a saját tőkével (hosszú lejáratú adósság). A cél az, hogy jobb képet kapjunk arról, hogy a szervezet milyen módon finanszírozza beruházásait: adósságon vagy saját tőkén keresztül. A 0,50-es vagy annál alacsonyabb saját tőke arányt tőkeáttételes szervezetnek tekintik; a 0,50-es vagy annál magasabb arányt mutató szervezetek konzervatívnak tekinthetők, mivel több saját tőkéből származó finanszírozást birtokolnak, mint adósságból. A tőkeáttételes szervezet pénzügyileg kevésbé stabil, mint a konzervatív.

Képlet: Saját tőke / összes eszköz

2.3.4 Kamatfedezeti arány

Ez utóbbi mutató nem a mérlegen, hanem a költségkimutatáson alapul. Ez a mutató ahhoz kapcsolódik, hogy mennyi idő alatt képes fedezni az adósságát a bevételeivel. Ennek az arányszámnak a célja, hogy lássa, meddig tart ki a tevékenységed, mielőtt nem teljesítenéd a kötelezettségeidet. Ezt az arányt lehetőleg 1 pénzügyi évre vonatkozóan kell kiszámítani. A legjobb esetben az arálynak 1 fölött kell lennie.

Képlet: EBIT (adózás előtti bevételek) / kiadások

2.4 HOGYAN KELL FINANSZÍROZÁSI TERVET KÉSZÍTENI?

A finanszírozási terv a közösségi csoporttal való megbeszélés eszköze. A finanszírozási terv célja, hogy a projektjéhez kapcsolódó igényeket összhangba hozza a rendelkezésre álló finanszírozási forrásokkal és a csoportjában meglévő képességekkel. A finanszírozási terv három részre oszlik, az első rész egyszerűen a finanszírozási igény és a várható források közötti megfeleltetés. A második a pénzforgalmi elemzés. A harmadik a forrásszerzési terv, amelyen keresztül a finanszírozás forrásairól lehet beszélgetést folytatni.

A finanszírozási terv egyszerűen a szervezet finanszírozási igényeinek és a szervezet finanszírozási forrásainak összeadása. Minden egyes forrást számszerűsíteni kell, és nyomon kell követni az általa képviselt tulajdonjogot.

A pénzforgalom egy kicsit részletesebb, és rendszeresen frissíteni kell. A pénzforgalmi elemzés egy naptárban összegyűjti a szervezettől érkező devizafizetés időpontját és a szervezetnek érkező devizabevétel időpontját. A pénzforgalmi terv egyszerűen keresztül, mint a bankszámla egyenlege, amely nem lehet negatív.

Végül az utolsó rész a pénzgyűjtési terv. Az energiaközösségek a projektek finanszírozásában többnyire tagjaik magánbefektetéseiire támaszkodnak. Ezért kulcsfontosságú, hogy legyen egy pénzgyűjtési stratégia a helyi közösség tagjaitól történő pénzszerzésre. Ez lehetővé teszi a tagok

számára, hogy rálátásuk legyen a finanszírozás helyzetére, és előre tervezhessék a folyamatban lévő projekteket. Ez különösen fontos, ha részvénykibocsátást tervez (lásd a 4. szakaszt).

3 FEJEZET: TULAJDONOSI MODELLEK

Az energiaközösségi rendelkezések olyan jogi forma létrehozását követelik meg, amely megkönnyíti a kollektív cselekvési rendszer valamennyi résztvevőjének egyenlő tulajdonjogát. A jogi forma olyan befektetés, amelyet a kezdeményezés formalizálása érdekében eszközöl, és ez folyamatos költséget jelent a kezdeményezés számára, ezért különösen fontos, hogy megbizonyosodjon arról, hogy ez a befektetés megtérül.

Számos, a polgárok által vezetett kezdeményezésnek nem feltétlenül van szüksége jogi formára. A kollektív vásárlás, a közösségi finanszírozás és a kollektív önfogyasztás olyan tevékenységek, amelyeket jogi forma nélkül is végezhet. Ha azonban termeléssel/ellátással/infrastruktúrával kapcsolatos projekteket kívánnak kidolgozni, a jogi forma kötelező.

Az Energiaközösség fogalommeghatározásai [111] is egyértelmű különbséget tesznek az energiaközösségi szervezetek által finanszírozott projektek tulajdonjogát illetően. Az energiaközösségeknek meg kell tartaniuk az ellenőrzést a finanszírozott projektek felett. A tagállamtól függően ez az ellenőrzés korlátozódhat vétőjoggal való részvételre vagy a projektek teljes tulajdonjogára. Ezt a korlátozást és a tulajdonjoggal kapcsolatos ajánlásokat a jelentés végén, a FINcoop vs. REScoop vitairatban (5. szakasz) tárgyaljuk.

3.1 MIÉRT VAN SZÜKSÉGEM JOGI FORMÁRA?

A jogi forma számos előnnyel jár:

- **Védelem:** a jogi forma lehetővé teszi, hogy a csoport a befektetése szintjéig védve legyen. Ez lehetővé teszi, hogy a befektetők a szervezet költségeiért a befektetéseik szintjéig feleljenek. Vigyázat: ez nem feltétlenül igaz minden jogi formára. Próbáljon meg olyan jogi formát választani, amely biztosítja ezt a védelmet.
- **A beruházások megkönnyítése és a finanszírozáshoz való hozzáférés:** a jogi forma lehetőséget biztosít arra, hogy a projekt növekedésével több befektetés is csatlakozzon. Ez egyszerűsíti a finanszírozási folyamatot, és támogatja a hitelfinanszírozáshoz való hozzáférést.
- **Piaci részvétel:** Számos tevékenység esetében a jogi forma megléte kötelező ahhoz, hogy részt vehessen a piacon és szolgáltatásokat nyújtson a tagjainak. A jogi forma létrehozását ebből a szempontból befektetésnek kell tekinteni.
- **Az irányítás megkönnyítése:** A jogi forma lényege egy emberek egy csoportja közötti szerződés. A jogi forma létrehozása ezért lehetővé teszi, hogy megvitassák a kollektív kormányzás minden olyan aspektusát, amely hatással lesz az Önök mint energiaközösség fejlődésére ésérésére.

Általánosságban azt javasoljuk, hogy a közösségek hozzanak létre jogi formát, hogy megvédjék a tagokat a projekt kudarcának kockázatától. A jogi forma egy kis befektetés, amely lehetővé teszi, hogy a közösség növekedésével egy olyan kollektív irányítási rendszer kidolgozását is folytassa, amely a közösség növekedését szolgálja. Javasoljuk, hogy a jogi forma alapszabályában írják át a 7 szövetkezeti alapelvet.

3.2 MILYEN JOGI FORMÁT VÁLASSZAK?

Minden tagállam választhat az Európai Energiaközösség fogalommeghatározásainak megfelelő jogi formát (Megújulóenergia-közösség REC, magyarul MEK / Polgári Energiaközösség CEC, magyarul EK).

Javasoljuk, hogy olvassa el a COMPILE projekt más jelentéseiben végzett munkát, amely áttekinti az átültetés helyzetét az Ön országában [4]. Elemzést [112] is végeztünk a kísérleti állampolgári csoportjaink által létrehozott jogi formákról, megvitatta a különböző jogi formák akadályait és előnyeit. Amikor jogi formát választ az Ön energiaközössége számára, a következő kérdéseket kell mérlegelnie:

- **Alapítási követelmények:** mekkora a jogi formához szükséges minimális taglétszám / alapítók száma? Be kell-e jegyeztetni a jogi formát? Mi a regisztrációs folyamat? Milyen típusú dokumentációra lesz szüksége, és milyen határidőket kell betartania? -
- **Adminisztratív terhek:** Milyen nyilatkozatok és ellenőrzések kötelezőek ennél a jogi formánál? Melyik közigazgatási szerv felelős az Ön jogi formájáért, és ez hogyan befolyásolhatja az Ön tevékenységét? Mennyi időre és szakértelemre lesz szüksége a jogi forma fenntartásához?
- **Felelősség:** Milyen védelmet nyújt Önnek (a tagoknak) ez a jogi forma? Mennyire felelős az Ön jogi formája a projekthez kapcsolódó kockázatokért? Összeegyeztethető-e a jogi forma az Ön által tervezett tevékenységek típusával?
- **Minimális tőke:** Mekkora az a minimális tőkeösszeg, amelyet az alapítók a jogi forma létrehozásához fel kell gyűjteniük és mozgósítaniuk kell? Hogyan lehet ezt a tőkét a jogi forma napi működésében felhasználni?
- **Irányítás:** Milyen rugalmassággal rendelkezik az irányítás terén? Milyen minimumkövetelmények vannak az Ön irányítási rendszerében?

A legtöbb tagállam társasági jogában a következő jogi formákra vonatkozó rendelkezés szerepel [2]:

- **Szabad egyesületek, klubok, nonprofit szervezetek:** a szabad egyesületek és a nem kormányzati szervezetek alapszabályai azért léteznek, hogy lehetőséget biztosítsanak a polgárok számára a csatlakozásra és a kollektív cselekvések megvalósítására. Ezek a formák általában könnyű adminisztratív és irányítási eljárásokkal rendelkeznek. De gyakran nem teszik lehetővé, hogy tevékenységükből profitot termeljenek. Az országtól függően, ahol Ön tartózkodik, ez a forma nagyszerű lehet az energiaközösségek számára, ha engedélyezik kereskedelmi tevékenységek végzését. De a legtöbbször ezek a tevékenységek korlátozott számúak, és a személyzet idejének aránya is korlátozott.
- **Korlátolt felelősségű társaságok:** A társasági jogi formák általában egyszerű kollektív szerződések. Ezek a formák általában a legrugalmasabbak, amelyek az Ön által folytatott tevékenységekhez igazodnak. Rugalmasságuk a demokratikus irányítási gyakorlatok tekintetében is megfontolandó kockázattá válhat.
- **Alapítványok és trösztök:** Az alapítványok általában a nonprofit és a for-profit szervezetek közötti lépcsőfokot jelentik, általában a gazdasági haszonszerzéssel alternatív célt szolgálnak, lehetővé teszik a pénzforgalom könnyebb kezelését. Az irányítási struktúra általában korlátozottabb, és a legtöbb alapítványnak követnie kell a nonprofit alapszabályokat. A trösztök hasonló formát jelentenek, amelyek konkrét közösségi célt szolgálnak (" célja a közösség fenntartható megújítása, vagy egy közösségen belüli gazdasági, társadalmi, környezeti és kulturális kérdések széles körének kezelése" [113]).
- **Szövetkezetek:** a szövetkezeti jogi formát jelenleg az energiaközösségek használják leggyakrabban Európa-szerte [2], erős irányítása és rugalmas tőkeszerkezete miatt. A szövetkezeti jogi forma azonban szigorú lehet, és gyakran további adminisztratív terhet jelent.
- **Egyéni és személyes társaságok:** az egyéni vagy személyes társasági formák olyan jogi formák, amelyek közvetlenül a tulajdonos magánfelelősségét kötik le. Ezek a formák nem

alkalmasak az energiaközösségek számára, mivel az egyedüli tulajdonosra összpontosítanak, és nem védik a részvényest.

Az energiaközösségek számára számos jogi forma áll rendelkezésre, de a legfontosabb tényező, amelyet figyelembe kell venni, az irányítási modell. Valóban számos jogi forma alakítható a kezdeményezés céljának megfelelően, de ahhoz, hogy megfeleljen a EK vagy a MEK kritériumainak, számos alapelvet kell alkalmazni. Erről bővebben az ezen eszköztárhoz tartozó, az érdekeltek bevonására vonatkozó útmutatóban olvashat.

3.3 EGY JOGI SZEMÉLY, AMELY TÖBB PROJEKTET FED LE

A projektek fejlesztése során a szövetkezetnek lehetősége van arra, hogy közvetlen tulajdonjoggal rendelkezzen a projektben. Ez azt jelenti, hogy a projekt eszközei közvetlenül a szövetkezet mérlegébe kerülnek. Cserébe a szövetkezet egyedül viseli az eszközökhöz kapcsolódó költségeket, valamint annak finanszírozását is. Ezt a modellt választotta az Ecopower, a nagy belga szövetkezet. A szövetkezet több, saját fejlesztésű szélerőmű-projekt közvetlen tulajdonosa. Ezért több projekthez egy jogi formát használunk.

Van egy jelentős pénzügyi előnye annak, hogy ezeket az eszközöket egy kézben tartjuk: a mérleg erőssége. Ha különböző eszközöket tartunk a mérlegben, az erősíti a mérleget, és megkönnyíti a jövőbeli projektek finanszírozását. Ez azt is lehetővé teszi a szövetkezet számára, hogy mind a tulajdonjog, mind az eszközök hasznosítása tekintetében minden kártyát a kezében tartson. A projektek fejlesztésének is hatékonyabb módja, mivel így elkerülheti, hogy minden egyes projekthez új jogi formát hozzon létre. Végül ez közvetlen előny a tagok számára, mivel javítja a szövetkezet által végrehajtott beruházások átláthatóságát.

Ennek a módszernek két fő hátránya van, a szövetkezet védelme és az első projekt finanszírozáshoz való hozzáférése. Az eszközök közvetlen birtoklásával Ön viseli a teljes kockázatát annak, hogy ez a befektetés az Ön befektetésén túlmenően nem valósul meg. A második hátrány az a tény, hogy nem tudja könnyen megnyitni a projekt tulajdonjogát, ha az összes projektjét egy jogi személyiség alatt kívánja vinni. Ez megakadályozhatja Önt abban, hogy nagyobb projekteket fejlesszen, mivel a banki finanszírozáshoz nehezebb hozzáférni diverzifikált portfólió nélkül.

3.4 PROJEKTENKÉNT EGY JOGI SZEMÉLY

Sok esetben a szövetkezet egyetlen jogi személyt hoz létre egy-egy projekthez. Ezeket általában különleges célú gazdasági egységnek vagy SPV-nek nevezik. Az SPV célja kettős. Először is, megvédi a befektetőt a kockázattól, ha a projekt meghiúsul. Másodsor megkönnyíti a közös fejlesztést azáltal, hogy több szervezet közös tulajdonjogát kínálja.

3.4.1 Egyetlen tulajdonjog

A különleges célú gazdasági társaságot gyakran használják a szövetkezetek, hogy megvédjék magukat a projekt kockázataitól. Ez a modell egy különálló jogi személyt hoz létre, amely a projekt tulajdonosa. A szövetkezet közvetlenül, 100%-ban tulajdonolja a szervezetet.

Ennek a mechanizmusnak a másik érdekes része, hogy a részvények felajánlása közvetlenül történhet minden egyes jogi személy esetében. Ezért a tagok közvetlenül a projektbe fektethetnek be, ami közvetlen tulajdonjogot biztosít számukra a projektben (a szövetkezetten keresztül történő tulajdonszerzés helyett). Sok szövetkezet ezen a modellen keresztül olyan embereket is bevonhat, akik nem feltétlenül tagok, de érdeklődnek a projekt iránt. Ez hasznos a projektnek a helyi közösségben való meggyökereztetése szempontjából.

3.4.2 Közös tulajdonjog

A közös tulajdonlás olyan modell, amelyben az energiaközösség egy vagy több más szereplővel együttműködik a tagok közössége által kívánt energiaszolgáltatás finanszírozása és fejlesztése érdekében. Általánosságban a közös tulajdonlásnak 4 különböző típusát látjuk:

- Két energiaközösség közös tulajdonlása
- Közös tulajdon egy energiaközösség és egy állami szerv között.
- Közös tulajdon egy energiaközösség és egy magánvállalkozás között.
- Közös tulajdonosi háromszereplős tulajdon egy közjogi és egy magánjogi szervezettel.

Egy közös tulajdonban lévő projekt közös fejlesztése során a bonyolultságot a szereplők száma és sokfélesége okozza. A legtöbb szövetkezet tapasztalta már, hogy nehéz olyan szereplőkkel együtt dolgozni, akiknek nem ugyanazok az értékei és céljai. A CIT ENR projekt [114] kritériumokat dolgozott ki a partnerség értékelésére a közös fejlesztési szakasz során:

1. ábra A közös alkotás értékelésének mutatói (forrás: CRIT'ENR projekt) A kutatási projekt ezeket a mutatókat 1-től 5-ig osztályozza (1 a nem együttműködés / 5 a tökéletes együttműködés).

Mindezeknél a projekteknel fontos szem előtt tartani a főbb pontokat:

- Minden partnernek kiegyensúlyozottan kell részesednie a nyereségből.
- Az Energiaközösségnek autonómnak és függetlennek kell maradnia.

Jó példa a közös tulajdonú fejlesztésre az Amel & Bülingen szélenergiafejlesztési projekt. Amel és Bülingen két önkormányzat Belgium német nyelvű régiójában, amelyek úgy döntöttek, hogy egy nagy szélenergiafejlesztési park létrehozását kezdeményezik és részt vesznek benne az önkormányzati tulajdonban. A projekt 50%-a állami és önkormányzati tulajdonban lesz (25% Amel és 25% Bülingen). A fennmaradó 50% magántulajdonban lesz, két helyi energiaszövetkezet tulajdonában: 25% a Courant d'Air, 25% az Ecopower tulajdonában. A köz- és magánszféra közötti partnerség befogadására egy különleges célú gazdasági társaságot (SPV) hoznak létre. A projekt sajátossága, hogy az Amel & Bülingen a belga közbeszerzési szabályokat követve pályázatot írt ki a projektfejlesztésre. Az önkormányzatok úgy döntöttek, hogy a pályázati dokumentációba belefoglalják a helyi polgárok és önkormányzatok részvételére vonatkozó értékelési kritériumokat, amelyek eredményei a területükön a közösségi energiakezdemenyezés fejlesztését támogatják. Ez egy olyan politikai folyamat eredménye volt, amely az önkormányzati tanács ajánlásával zárult, amely ösztönözte a közösség által vezetett

kezdeményezés fejlesztését az önkormányzat területén. A második fontos tényező az Ecopower, egy nagy fejlesztési tapasztalattal rendelkező flamand szövetkezet és a Courant d'Air, egy kisebb helyi szövetkezet közötti partnerség. Ez a partnerség lehetővé tette, hogy egyszerre legyen helyi felelősségvállalás és a polgárok bevonása, miközben szakmai fejlesztési lehetőségekből is részesülhessenek.

3.5 AZ ÖNKORMÁNYZÁS

Az önkormányzatok energiaközösségekbe való integrációját a "Szövetségesek útmutató" című, kifejezetten az önkormányzatokat megcélzó kiadványunkban tárgyaljuk részletesebben. Azonban számos forrás megemlíthető annak megértéséhez, hogy az önkormányzatok milyen szerepet játszhatnak az energiaközösségek finanszírozásának támogatásában:

- The Energy Cities Guide de Energy Communities [99].
- A REScoop.eu önkormányzati megközelítés [115].
- The Practical Guide to Community Energy [113] (Gyakorlati útmutató a közösségi energiához)
- The Rough Guide to Community Energy [116] (A közösségi energia gyors útmutató)

Az energiaközösségek helyi finanszírozási támogatásának lényege két fő pillér körül forog: a közbeszerzési eljárás és a közvetlen lakossági részvétel ösztönzése. Az elsőt úgy lehet megvalósítani, hogy az önkormányzati közbeszerzési eljárást olyan kritériumokkal egészítik ki, amelyek megkönnyítik a helyi közösségi alapú kezdeményezések részvételét a pályázati eljárásban. A legjobb példa erre a belgiumi Eeklo önkormányzata.

Eeklo önkormányzata 1999-ben pályázatot írt ki két önkormányzati terület fejlesztési jogára, hogy 3 szélturbina telepítését tegye lehetővé. A városi tanács a pályázati eljárás során kifejezetten kérte, hogy a helyi polgároknak legyen lehetőségük a részvételre és a létesítmények társtulajdonlására. A helyi érdekeltek széles körét (polgárok, környezetvédelmi szervezetek, tanácsadó bizottságok, önkormányzati tanács stb.) közösen tájékoztatták és fejlesztették ki, aminek eredményeképpen egy fenntartható energia- és éghajlatvédelmi cselekvési terv született, és a közösségen belül nagy támogatást kapott. A terv részét képezték a szövetkezeti szélturbinák, amelyek bevételt termeltek, amelyből egy rész munkaidős energetikai szakértő bérét lehetett finanszírozni.

Ezt a sikeres példát aztán az egész flamand régióban megismételték, lehetővé téve, hogy más közösségi alapú kezdeményezések is részt vegyenek a szélerőművek fejlesztésében Belgiumban. A második mechanizmus az önkormányzat közvetlen részvétele azáltal, hogy részt vállal az energiaközösség tulajdonjogából. Ezt a fajta részvételt körültekintően kell végrehajtani, hogy megőrizzük az energiaközösség két kulcsfontosságú alapelvét: az autonómiát és a demokratikus irányítást. Ez egyes tagállamokban ütközik az állami tulajdonra vonatkozó korlátozásokkal.

A finanszírozás természetesen mindkét irányba megy. Az önkormányzat kedvezményes finanszírozást kínálhat az energiaközösségnek, de az energiaközösség is biztosíthat platformot az önkormányzat számára, hogy helyi tőkét vonjon be az önkormányzati projektekhez. Ez történt a Pajopower [34], egy szövetkezet esetében a flamand Brabant régióból, amely kampányt szervezett Halle város közvilágításának átalakítására finanszírozására. A szövetkezet a LED-es világításra való átállásba fektetett be, és a pénzt a helyi polgárokat "örökbe fogadj örökbe egy közvilágítást" felhívó kampányon keresztül szerezte meg. Ez a sikeres kampány lehetővé tette az önkormányzat számára, hogy jelentősen csökkentse energiaszámláját, mégpedig előfinanszírozás nélkül. Az önkormányzat a szövetkezetnek a város energiaszámláján elért megtakarítások révén fizet vissza.

4 FEJEZET - PÉNZÜGYI MODELLEK

4.1 TŐKEFINANSZÍROZÁS

A tőkefinanszírozás a finanszírozási forrás számára tulajdonjogot biztosít a szervezet felett. Ez a finanszírozás legalapvetőbb és legstabilabb formája, ugyanakkor kockázatot is jelent mind a szervezet, mind a finanszírozó fél számára. A tőkefinanszírozás esetén a befektetés nem feltétlenül termel nyereséget, és a struktúra csődje esetén elveszhet. Javasoljuk, hogy minden érintett fél a kockázatok ismeretében vágjon bele ebbe a befektetésbe.

4.1.1 Saját tőke (részvényajánlatok - önfinszírozás)

A szövetkezetekben a tagokat felkérjük, hogy vásároljanak részvényeket. Az összes részvény együttesen jelenti a szövetkezet saját tőkéjét. Ez a saját tőke olyan hosszú távú adósság, amelyet a szövetkezet a tagokkal szemben birtokol, és amelyet meghatározott időpontokban lehet visszafizetni. A szövetkezet "visszavásárolhatja" részvényeit a tagoktól ugyanazon az áron, amelyen megvásárolták azokat. A részvények általában nem adhatók el másnak, csak a szövetkezetnek. A részvények irányítási jogot biztosítanak a tagok számára, ami azt jelenti, hogy szavazati joggal rendelkeznek a szövetkezet irányításával kapcsolatos döntésekről. A szövetkezeti modellben a szavazati jog nem függ a tag által birtokolt részvények számától. Ez az "egy tag - egy szavazat" elv.

A részvényajánlatokhoz a Cooperatives UK and Localities által készített "Community Shares Handbook" [117] című kézikönyvet ajánljuk. A kézikönyv az angol rendszerre jellemző, de az alapelvek széles körben alkalmazhatók.

4.1.1.1 *Részvényajánlat*

A részvényajánlatok alapvető fontosságúak egy szövetkezet létrehozásához. Ez szó szerint azt jelenti, hogy a szövetkezet felajánlja tőkerészesedését a tagoknak. Ahhoz, hogy valaki taggá váljon, a szövetkezet egy üzletrészával kell rendelkeznie. A részjegy biztosítja a hozzá kapcsolódó irányítási jogot. A részjegyek felajánlása arra is ösztönözheti a potenciális tagokat, hogy a részjegy megvásárlásán túlmenően hozzájáruljanak a szövetkezet létrehozásához vagy a közös projekt további növekedéséhez.

A részjegy-felajánlásoknak számos módja van a szövetkezet élete során. Ezek az Ön igényeitől és a nemzeti szabályozási környezettől függenek. Javasoljuk, hogy a tényleges részvényajánlati folyamat megkezdése előtt tájékozódjon a nemzeti pénzügyi szabályozó hatóságnál a részvényajánlatokkal kapcsolatban. A fejezet végén kitérünk a tájékoztatóról szóló törvényre.

4.1.1.2 *Pionír részvénykibocsátás (első részvénykibocsátás)*

Az úttörő részvénykibocsátás egy speciális, fiatal közösségi projekteknek szánt részvénykibocsátás. Az úttörő részvénykínálatnak ki kell emelnie a szövetkezeti projekt induló jellegéhez kapcsolódó magasabb kockázatot. Ez a fajta részvénykínálat lehetővé teszi, hogy csoportja több közösségi támogatást gyűjtsön azáltal, hogy a részvénykínálat a magasabb kockázatot reprezentáló, csábítóbb feltételeket biztosít. Meg kell fontolni egy külön "úttörő részvényosztály" létrehozását különböző feltételekkel, például magasabb pénzügyi megtérülési rátával, vagy más részvényosztályokat megelőző, kedvezményes kivonási joggal.

Javasoljuk azonban, hogy ezeket a további előnyöket időben korlátozzák, vagy kötelező átváltási szabályt vezessenek be. Ugyanígy az irányítási jogok sem lehetnek eltérőek az úttörő részvények esetében, mint a hagyományos részvények esetében.

4.1.1.3 Projekt-specifikus részvénykínálat

A projektspecifikus részvénykínálat abból áll, hogy a tagok részvényeket vásárolhatnak egy új projekt indításakor. Az ilyen típusú részvénykínálat pozitívuma az, hogy jobban illeszti a saját tőkeforrásokat a beruházáshoz, és így elkerülhető, hogy túl sok készpénz maradjon a bankban, ami összességében pénzbe kerül a szövetkezetnek. Az ilyen típusú részvénykínálat hátránya, hogy a rendelkezésre álló részvények megvásárlásához szükséges számú tag összegyűjtése erőfeszítést igényel. Ez a fajta részvénykínálat nem biztosít folyamatos tőkebevonást, hanem inkább egy egyszeri típusú forrásgyűjtést.

Az **Energy4All** [30] egy egyesült királyságbeli együttműködő hálózat. Ez a hálózati szervezet a projektfejlesztéshez szolgáltatásokat nyújt a kezdő és a már működő szövetkezeteknek. Az Energy4All részesedési ajánlatokat tesz új szövetkezeti projektek számára. Részesedési ajánlatok dokumentációját szerkesztik, és projektauditot végeznek. A hálózat ezután országos részvényajánlatot nyit a tagok által támogatott konkrét projektek finanszírozására. A projekteket gyakran egy szövetkezet felügyelete alatt fejlesztik ki, de a finanszírozás egy SPV-n (különleges célú társaság) keresztül történik, amely a projekt tulajdonosa. Az Energy4All részvénykibocsátási ellenőrző listája a 2. mellékletben található.

4.1.1.4 Nyílt részvénykibocsátás

A szövetkezetek azonban sok esetben nyílt részvénykibocsátással rendelkeznek, ami azt jelenti, hogy a szövetkezet részvényeit és bármelyik pillanatban meg lehet vásárolni. Ez lehetővé teszi, hogy a szövetkezetbe folyamatos tőkeáramlás érkezzen. Ez a folyamatos áramlás kevesebb erőfeszítést igényel, és nagyobb rugalmasságot biztosít a szövetkezet számára. Cserébe azonban rendszeresen új projekteket kell kidolgozni, hogy ezt a tőkét továbbra is fel lehessen használni.

Az **Ecopower** [10] egy belga szövetkezet, amely állandó részvénykínálatot alkalmaz. Az Ecopower részvényeit bármikor meg lehet vásárolni. Az Ecopower a megújuló energiaforrások szállítója és termelője is egyben, és saját fejlesztőcsapattal is rendelkezik. Ez lehetővé teszi, hogy a szövetkezet folyamatosan új projekteket fejlesszen ki. Az Ecopower a legnagyobb szövetkezet Belgiumban a tőke és a tagok számát tekintve.

4.1.2 Profit

Az önfinanszírozás másik lehetősége a szövetkezet tevékenységéből származó termékek felhasználása a további növekedés és az új projektek finanszírozása érdekében. Ha Ön egy induló csoport, ez talán távolinak tűnik, de fontos, hogy előre megbeszéljék és remélhetőleg megegyezzenek arról, hogyan fogják ezeket a nyereségeket elosztani. A tagoknak valóban mindig rengeteg ötletük lesz, amint a bevételek elkezdnek megjelenni a mérlegben, de ez az újrabefektetés szorosan kapcsolódik a szövetkezet társadalmi szerepéhez. Az alábbiakban bemutatunk néhány ötletet arra vonatkozóan, hogy egyes szövetkezetek hogyan használták fel, fektették be vagy osztották el a nyereséget:

Osztalék: A nyereség elosztásának első módja egyszerűen az osztalékfizetés. Vigyázzunk ennek a felosztásnak az összegére és formájára. Egyes európai országokban a szövetkezet csak korlátozottan oszthat fel osztalékot. Ezek az osztalékok is súlyosan megadóztathatók. Fontos, hogy megfelelően tájékoztassa tagjait, és mérlegelje az osztalék felosztásának előnyeit.

Kedvezmény: A szövetkezetek történelmi előnye a tagoknak a tagoknak nyújtott szolgáltatások árából nyújtott kedvezmény. Ha a tevékenysége lehetővé teszi, ez a rochdale-i pionírok által bevezetett eredeti újraelosztási módszer. Ez lehetővé teszi, hogy a tagok közvetlen előnyhöz

jussanak, de gyengíti is a szövetkezetet, mivel nem teszi lehetővé, hogy a nyereséget további növekedésre fordítsák. A visszatérítés a tagok bizonyos kategóriáihoz, például az alacsony jövedelmű háztartásokhoz is köthető. Ezt a fajta "szociális tarifát" gyakran alkalmazzák az európai szövetkezeti mozgalomban.

Kolbász: A szövetkezet nyereségét számos nem hagyományos módon is fel lehet használni. A legjobb történelmi példa erre az Oberdardorf szövetkezet (DE), amelyet az azonos nevű klub szurkolói hoztak létre. A szurkolók azért hoztak létre szövetkezetet, hogy a stadionjuk lelátójának tetején lévő napelemes berendezésbe fektessenek be. A cél az volt, hogy a pályafelújítások finanszírozását ezzel a hosszú távú befektetéssel tegyék lehetővé. A befektetésekért cserébe a tagok éves tagságot kaptak a stadionba, és minden meccsen, amelyen részt vettek, osztalékot vagy ingyen kolbászt kaptak. Ez remek példa arra, hogy a szövetkezeti befektetést kreatív módon lehet felhasználni egy helyi társadalmi célú beruházás támogatására.

4.1.2.1 Közösségi segélyalap (UK) [118] és közösségi szociális alap (FR)

Az Egyesült Királyságban bevezetett, népszerű rendszer a közösségi haszonalap. Ez az alap az azt működtető szövetkezet vagy szövetkezeti csoport tartalékaiból képzett alap, amely konkrét támogatást nyújt helyi ügyeknek és szervezeteknek. Ennek közvetlen haszna van a szövetkezet számára azáltal, hogy erősíti a terület civil társadalmának összetételét, ami viszont támogatja a tagtoborzást. Ugyanakkor lehetővé teszi a szövetkezet számára, hogy betöltse szerepét a helyi energiaátállítás támogatásában. Ezek a közösségi alapok lehetővé teszik a közösségépítésre fordított erőforrások egyesítését is, ami a szövetkezeti mozgalom alapja: együttműködés a verseny helyett. Ez elősegíti a közösségi alapú szervezetek hálózatának sűrűsödését, ami viszont egy erős támogatási rendszert biztosít a finanszírozó szövetkezetek számára.

A szociális alap egy másik formáját Franciaországban hozták létre, az Energie Solidaire alapot [70]. Az alternatív finanszírozás e típusát a 18.2.6. szakaszban ismertetjük.

4.1.2.2 Közösségi koncertterem

Egyes szövetkezetek társadalmi szerepüket egy másik szintre is emelik. A németországi Odenwaldban működő Odenwaldi Energia Szövetkezet (EGO) [103] egy "Energiaházat" hozott létre, ahol a régió polgárai energetikai témájú képzéseket, kulturális rendezvényeket és közösségi infrastruktúrát találhatnak. A szövetkezet finanszírozta a régi sörfőzde passzív épületté történő átalakítását, hogy létrehozzon egy felújítási szolgáltatóházat, ahol a polgárok támogatást találhatnak otthonaik és épületeik felújításához. Az épületben Odenwald önkormányzatának közigazgatási szervei is helyet kapnak. Ez egy példa arra, hogy a nyereséget közvetlenül a helyi energiaátállítás támogatására használják fel.

4.2 TÁMOGATÁSOK

A hagyományos finanszírozási lehetőségek mellett a közösségi csoportok alternatív finanszírozási forrásokat is igénybe vehetnek. Ezek a mechanizmusok különösen fontosak egy olyan projekt elindítása esetén, amely helyileg releváns és nagy társadalmi hatással bír. Ahhoz, hogy elérje ezeket a finanszírozási forrásokat, a pályázati folyamatot a feje tetejére kell állítani. A pénzügyi stabilitási kritériumok általában kevésbé fontosak, mint a projekt által nyújtott hatás.

A legfontosabb szempont, amit figyelembe kell venni ezen alternatív finanszírozási mechanizmusok kihasználása során, hogy a monetáris támogatás nem az egyetlen módja a projekt hatékony finanszírozásának. A technikai támogatástól kezdve a coachingon át a működési költségek támogatásáig számos ilyen mechanizmus felhasználható a projektfejlesztési költségek csökkentésére,

miközben elkerülhető az ellenőrzés feladása. Ennek felhasználásához a projekt valamennyi lépésének megértése szükséges.

4.2.1 Támogatások és árak

A támogatások olyan támogatási finanszírozások, amelyeket kormányzati és jótékonyági szervezetek ajánlanak fel egy meghatározott hatáscéllal. A támogatások és adományok igen széles skáláját lehet mozgósítani egy közösség által vezetett projekt létrehozása során. Fontos, hogy ne "hagyjuk a pénzt a kártyán", és ezeket a forrásokat is fel kell tárnunk.

A támogatások fő előnye, hogy a projektet a közösségre gyakorolt hatása alapján fogják megítélni, ami az energiaközösségek természetéből adódóan jellemző. A fő buktatót a jelentéstétel és a támogatást nyújtó intézmény(ek) kérései jelentik, amelyek megakadályozhatják, hogy ténylegesen megvalósítsa a projektjét, és nem csak egy közösségi támogatási programról van szó. Ezért a támogatások elérésekor követendő legjobb gyakorlat az, hogy feltérképezzük a projektet, feltérképezzük a rendelkezésre álló támogatásokat, és biztosak legyünk abban, hogy a támogatásokat csak végső esetben vesszük igénybe, ha a projekt egy része más módon nem finanszírozható.

Az alábbi lista nem a teljesség igényével készült, túl sok program van Európa-szerte, mint amennyit össze lehetne számolni. Ezért fontos, hogy az egyes projektek esetében megvalósuljon a különböző lehetőségek feltérképezése.

4.2.2 Nemzetközi támogatások és árak

Számos olyan szervezet van, amely támogatást nyújt szervezeteknek helyi projektek fejlesztéséhez, azonban ezek a támogatások és árak többnyire a már régóta működő szervezeteket és személyeket célozzák meg.

4.2.2.1 UNDP [119]

Az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja egy olyan program, amely támogatja az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló intézkedéseket. A nyújtott támogatás kevésbé valószínű, hogy finanszírozás formájában valósul meg, de az UNDP számos irodája és csoportja támogatást nyújt a fenntartható fejlődési célokhoz hozzájáruló szervezeteknek.

4.2.2.2 UNFCCC-alapok [120]

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye egy nemzetközi szervezet, amely nemzetek feletti szinten összesíti az éghajlatváltozás megfékezésére és enyhítésére irányuló erőfeszítéseket. Ez a nemzetközi szervezet is részesül az éghajlatváltozás mérséklésére és enyhítésére irányuló intézkedésekre irányuló jelentős pénzeszközökből. Ezek az alapok csak nemzeti szervezeteken keresztül érhetők el. E szervezetek listája a fentiekben található.

4.2.2.3 Keeling-görbe-díj [121]

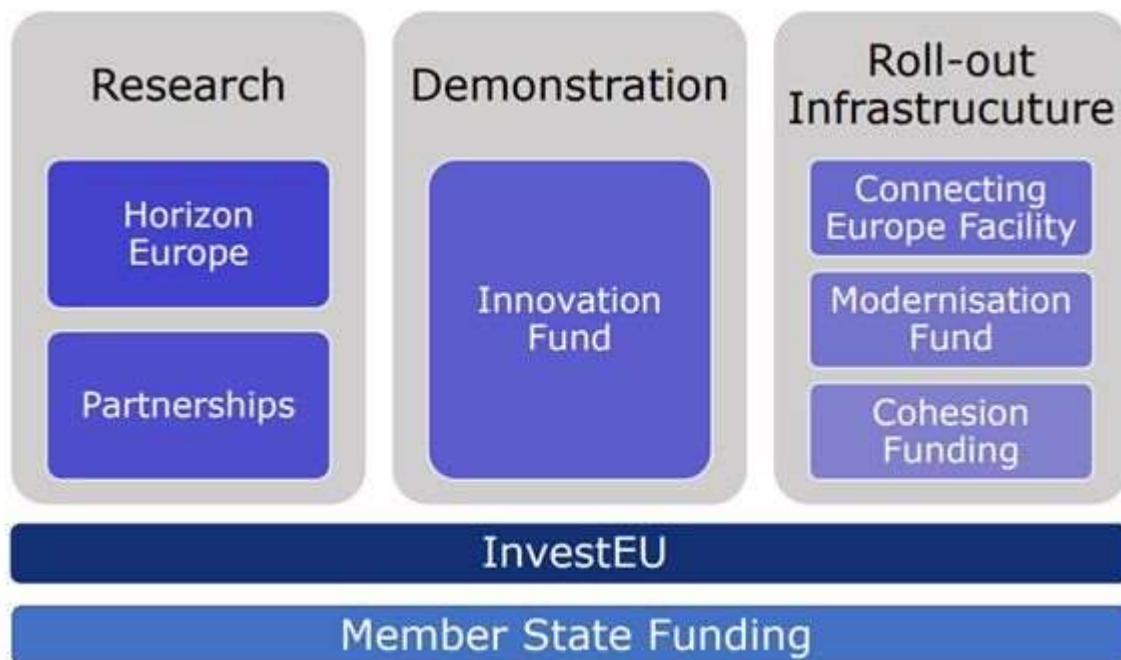
A Keeling-görbe-díj egy példa arra, hogy a kiforrott közösségi energiaprojektek számára is elérhető lehet. Ez a díj az energiaszektor kiemelkedő projektjeit jutalmazza, amelyek az alacsony költségű és megbízható energiát kívánják előmozdítani, mint a fosszilis tüzelőanyagok folyamatos használatának kiváltására és a fejlődés megakadályozására irányuló stratégiát.

4.2.3 Európai támogatások és díjak

Az Európai Bizottság számos támogatási és ösztöndíjprogramot működtet Európa-szerte. Ezeknek a finanszírozási rendszereknek különböző céljai, célkitűzései és pályázati eljárásai vannak. A teljes lista itt található.

Az európai alapok nem minden esetben alkalmasak a kis (2 millió euró alatti) és helyi projektekre. De nagyon érdekes finanszírozási partnerek lehetnek abban az esetben, ha a projekteket összevonják,

vagy különösen innovatív megközelítést alkalmaznak. A finanszírozási lehetőségek teljes listája és a pályázati felhívás itt található. Az európai finanszírozás általában a következő tengelyek köré szerveződik:

2. ábra Európai finanszírozási programok (forrás: Európai Bizottság)

4.2.3.1 Horizont Európa [122]

A Horizont Európa program az Európai Bizottság kutatásra összpontosító programja. Az energiaközösségek innovatív projektekkel és technológiákkal vehetnek részt benne. Ahhoz, hogy egy projektet be lehessen nyújtani a Horizont Európa programhoz, legalább három partnerszervezetre van szükség három uniós országból. Általában a pályázati folyamat meglehetősen hosszú és nehézkes, ezért javasoljuk, hogy csoportokban dolgozzanak, hogy elérjék ezt a fajta finanszírozást. A társfinanszírozási arány magas.

3. ábra Stratégiai célkitűzések a Horizont Európa keretprogramban (forrás: Consortium of European taxonomic facilities)

4.2.3.2 LIFE program [123]

A LIFE program a különböző környezetvédelmi és éghajlati témákban a kapacitásépítést és a demonstrációt keresi. A LIFE program emellett nagy hangsúlyt fektet a polgárközpontú és területi projektek fejlesztésére. Általában a pályázati folyamat ugyanolyan nehézkes, mint a Horizont Európa, de az eredmény szélesebb körű lehet a közösségi projektek tekintetében. A társfinanszírozási arány meglehetősen alacsony.

4.2.3.3 INTERREG programok [124]

Az Interreg egy európai régiókban irányított európai program. Az INTERREG két program mentén szerveződött: egy európai program és regionális programok (Északnyugat-Európa, Délkelet-Európa - más néven Interreg Duna, Balti-tengeri régió, Közép-Európa és a Földközi-tenger) Az INTERREG általános fókuszban a helyi önkormányzatok és régiók. Olyan helyi projektek fejlesztését támogatja, amelyek nagy hatással vannak az önkormányzatokra és a területi kohézióra. Ez teszi ezt a programot nagyon alkalmassá az energiaközösségek számára. A pályázati eljárás egy kicsit könnyebb és a regionális titkárságok jobban támogatják, de a társfinanszírozási arány alacsonyabb, mint a LIFE programé.

4.2.3.4 ERASMUS+ [125]

Az Erasmus Plus program az egyének és szervezetek képzésére és fejlesztésére összpontosít. Ez a program jól ismert a diákok és egyetemek tudományos csereprogramjainak finanszírozásáról. Az Erasmus plusz emellett kapacitásépítési tevékenységek egész sorát finanszírozza, beleértve az éghajlat- és környezetvédelmi képzéssel kapcsolatos kezdeményezéseket is. Ezek a kisebb finanszírozási lehetőségek nagyon hasznosak lehetnek a közösségépítési stratégia kidolgozásának támogatásában. Ez hasznos lehet az energetikai közösségek számára. Általában a kisebb szervezetek számára a pályázati folyamatot a nemzeti titkárságok teszik egyszerűbbé, amelyek támogatják a pályázat kidolgozását.

4.2.3.5 Climate KIC [126]

A Climate KIC egy olyan támogató szervezet és finanszírozási program, amelynek középpontjában az üzletbarát éghajlatvédelmi kezdeményezések támogatása áll. A Tudás- és Innovációs Közösség (KIC) az EIT-ből (Európai Technológiai Intézet) nőtte ki magát, hogy támogassa az innovációt, kapacitásokat hozzon létre és beruházzon a hatásos üzleti kezdeményezésekbe. A Climate KIC támogatásai kisebbek, mint a hagyományos innovációs finanszírozási programoké, de a projekt fejlesztése során nagyfokú támogatást és coachingot nyújtanak. A Climate KIC titkárságának finanszírozási programjai a K+I támogatásoktól a nagy demonstrációs támogatásokig terjednek. A Climate KIC tőkebefektetési programmal is rendelkezik. Az energiaközösségek nagy hasznát vehetik ennek a programnak, mivel inkább a hatásra, mint a megtérülésre összpontosít, ugyanakkor a stabil üzleti modellt jutalmazza. A nemzeti titkárságok támogatják a szervezeteket a pályázatok benyújtásában, és a programnak jó a társfinanszírozási aránya.

4.2.3.6 Innovációs Alap [127]

Az Innovációs Alap egy olyan finanszírozási mechanizmus, amelynek középpontjában az innovatív technológia piaci környezetben történő bevezetését célzó konkrét demonstrációs projektekre nyújtott támogatás áll. A program kétféle pályázati felhívást szervez: nagyszabású és kisléptékű projekteket. Mindegyik felhívás esetében a cél a megújuló technológiák bevezetésének és telepítésének támogatása lesz. A kisléptékű felhívás az energiaközösségek számára lehet megfelelő. A társfinanszírozás nagyon érdekes, bár a pályázati folyamat kihívást jelenthet. A projekteket egyetlen partner is megvalósíthatja.

4.2.3.7 Invest EU [128]

Az Invest EU az európai kormány utolsó eszköze a magvető tőkét kereső projektek támogatására. Ez a program az európai piacra konkrét hatást kifejtő nagyprojektek számára nyújt magvető finanszírozást. Ez a mechanizmus a minimális befektetés nagysága miatt talán nem a legmegfelelőbb az energiaközösség számára. Ez a program főként az infrastruktúra fejlesztését célozza.

4.2.3.8 COSME [129]

A COSME a kis- és középvállalkozások európai programja. Ez a program az innovatív induló kkv-kat támogatja tőkekockázati és garanciális hitelekkel. Ez utóbbi eszköz alkalmas lehet az Ön szövetkezete számára, ha innovatív technológiát vagy szolgáltatást keres. A COSME az Europe for Young Entrepreneur hálózatán keresztül üzleti coachingot is tud nyújtani.

4.2.3.9 InnovFin Energia Demo projektek [130]

Ha hitelt keres egy innovatív projekt elindításához: tekintse meg az Európai Beruházási Bank (EBB) által támogatott InnovFin finanszírozást. Ez a program 7,5 millió eurótól 75 millió euróig terjedő kölcsönöket tesz lehetővé innovatív technológiákkal kapcsolatos energiaprojektek finanszírozására. A finanszírozás érdekessége leginkább a hozzá kapcsolódó támogatás, beleértve az EBB csapatának tanácsadói szolgáltatásait.

4.2.3.10 Európai Városfejlesztési Eszköz / Európai Szigetfinanszírozási Eszköz

Az EUCF [131] (Európai Városfejlesztési Eszköz) a Horizont 2020 keretprogram keretében támogatott eszköz, amely támogatja a városokat az éghajlati céljaik elérését célzó projektek finanszírozásában: a megújuló energiaforrások integrációjától kezdve a hatékonyságon át a közösségépítésig. Ez az európai finanszírozási projekt támogatja az önkormányzatokat a helyi kezdeményezések és a megújuló fejlesztések finanszírozásában. Az intézményi projekt által finanszírozott kezdeményezések között közösségi energiaprojektek is szerepelnek majd.

A NESOI [132] (European Island Facility) az Európai Bizottság Energiaügyi Igazgatósága által támogatott eszköz. Ez az európai konzorcium pályázatokat hirdet 60 európai sziget támogatására, egy sor nyílt projektfelhívás keretében. A szigetközösségek technikai képzésben és finanszírozási támogatásban részesülnek.

4.2.3.11 ELENA - Európai helyi energiatámogatás [133].

Ez az EBB (Európai Beruházási Bank) által finanszírozott technikai segítségnyújtási program projektfejlesztési támogatást nyújt olyan szervezetek számára, amelyek energiahatékonysági és közlekedési projekteket kívánnak kidolgozni. A támogatás küszöbértéke 30 millió euró, ami azt jelenti, hogy a projekttervezetének mérete meghaladja ezt az összeget. A tőkeáttételi tényező 10, tehát e projektek révén az EBB által nyújtott minden egyes euró után 10 euró magánberuházást kell kiváltania.

4.2.4 Nemzeti / regionális / önkormányzati támogatások

A legtöbb tagállam rendelkezik a megújuló energiával kapcsolatos projektek fejlesztésére szánt támogatásokkal. Gyakran sok információt megtudhat, ha konzultál a nemzeti fejlesztési ügynökséggel, az energiaügyi minisztériummal vagy a nemzeti energiaügynökséggel.

Az önkormányzati támogatások a legjobb és legegyszerűbb módja egy közösségi projekt elindításának. A helyi önkormányzat a legjobb és első partnere egy olyan polgári csoportnak, amely egy új megújulóenergia-projektet szeretne elindítani. Számos tagállamban számos támogatási rendszer megvalósítása az önkormányzatokra támaszkodik. Az önkormányzatoknak nyújtott támogatások részletesebb listáját a következő szakasz ismerteti.

A helyi támogatás egy másik formája a helyi energiaügynökségeknél található, amelyek a projektfejlesztéshez rendelkezésre álló forrásokkal rendelkezhetnek. Ez gyakran magában foglalja a speciális tanácsadást és a technikai támogatást.

4.2.5 Magánalapítványok és szervezetek

4.2.5.1 *Európai Éghajlatvédelmi Alapítvány [134]*

Az Európai Éghajlatvédelmi Alapítvány egy olyan európai intézmény, amely finanszírozást gyűjt azzal a céllal, hogy támogassa az energetikai átállás megvalósítására irányuló európai erőfeszítéseket. A világméretű filantrópiát mozgósítva az ECF projekteket és szervezeteket támogat. Az alapítvány által támogatott projektek igen változatosak, de a hatáskritériumok nagy akadályt jelentenek az első projektjüket felépíteni kívánó kezdő energiaközösség számára.

4.2.5.2 *Heinrich Böll Stiftung [135]*

A Heinrich Böll Alapítvány egy német finanszírozási és kutatási intézmény, amely főként Európa keleti részén támogat projekteket. Ez az alapítvány a fenntartható fejlődés területén támogat projekteket. Több görögországi és törökországi szövetkezetet támogattak a fejlesztési akciókhoz kapcsolódó szervezetek. Gyakran a nemzeti kapcsolattartóhoz való fordulás a legjobb megoldás az energiaközösségek elindításához.

4.2.6 Adományozás / mikroadományok

Egy másik adománygyűjtési lehetőség, amelyet az Energiaközösségek felhasználhatnak a vonzerő megszerzéséhez és az első energiaprojekt elindításához, az lehet, hogy a helyi polgárok és helyi szervezetek adományait célozzák meg. Sok energiaközösség szeretne közösségi értéket nyújtani és egy átalakító politikai projektet hordozni. Néhány szervezet és ember azonban lehet, hogy nem tud vagy nem rendelkezik a kapacitással ahhoz, hogy részt vegyen a közös projektben, miközben szeretné támogatni annak létrejöttét.

Az adományok összegyűjtése során néhány szempontot érdemes figyelembe venni:

- Gondoskodjon arról, hogy az adományozók megértik hozzájárulásuk egyoldalú jellegét: a közösségi projektek jellemzően nem adományokból, hanem befektetésekből gyűjtenek pénzt. Ezért fontos, hogy az adományozók és az energiaközösség megőrzése érdekében biztosítsuk a határok betartását (az autonómia elve).
- Győződjön meg arról, hogy jogosult adományok gyűjtésére: egyes tagállamok szigorú irányelveket alkalmaznak az adománygyűjtéssel kapcsolatban, és ehhez pénzügyi tájékoztatóra lehet szükség.

4.2.6.1 *Az energiaszegénység enyhítését célzó programok*

Egyes energiaközösségi projektek mikroadományokat használnak fel tevékenységeik egy olyan részének finanszírozására, amely a közösségi céljukhoz szükséges, de pénzügyileg nem életképes vagy stabil. A mikroadomány egy kis összegű, általában rendszeres vagy automatizált adomány, amelyet egy áru vagy szolgáltatás ellenértékeként felajánlott hozzájáruláson vagy fizetésen felül nyújtanak. Ez a mikroadományozás akkor találja meg célját, ha nagy csoportra és nagyszámú tranzakcióra alkalmazzák.

A mikroadományozási rendszer egyik legjobb példája a franciaországi Energie Solidaire. Az Energie Solidaire egy adományokat összegyűjtő alap, amelynek célja a helyi energiaszegénységet enyhítő intézkedések finanszírozása. Az alap egyik adományozási folyamata úgy van kialakítva, hogy az Enercoop szövetkezeti szolgáltató energiaszámlájához mikroadományt adnak hozzá. Az Enercoop felajánlja ügyfeleinek (2020-tól 100 000 ügyfél), hogy fogyasztott kWh-ként 1 eurocentet adományozhatnak az Energie Solidaire-nek. Az alap összegyűjti ezeket az adományokat, hogy aztán

az energiaszegénység ellen küzdő helyi egyesületeket és projekteket finanszírozza. Ez az adomány közvetlenül a számlán jelenik meg, amint az ügyfél csatlakozik ehhez a programhoz. A 2019-es indulás óta az alap már több mint 50 000 euró értékben finanszírozott helyi akciókat.

4.3 ADÓSSÁGFINANSZÍROZÁS

Az adósságfinanszírozás olyan fizetés ellenében történő finanszírozási forrás, amely nincs hatással az Ön tulajdonosi szerkezetére. Ennek a finanszírozási típusnak két nagy hátránya van: a fiatal szövetkezetek gyakran nehezen jutnak adósságfinanszírozáshoz, az ilyen finanszírozás ára gyakran magas a nyújtott szolgáltatáshoz képest. Ennek a típusnak van egy nagy előnye: amíg Ön tartja a finanszírozási díjat (a finanszírozás árát), addig a munkájának terméke a közösség kezében marad.

Ebben a részben több példát is bemutatunk a finanszírozási szolgáltatásokra. Javasoljuk, hogy a finanszírozási szolgáltató (bank, alap, egyéb szervezet stb.) kiválasztásakor elsősorban partnerségként gondoljon rá. Alapvető fontosságú, hogy olyan finanszírozási partnereket találjon, akik megértik az Ön tevékenységét és támogatják a projektjét. A COMPILE projekt létrehozta az érettségi skálát, hogy megkönnyítse a finanszírozási partnerekkel való beszélgetést.

4.3.1 LÍZING

A lízing olyan finanszírozási konstrukció, amelynek révén egy cég vagy magánszemély bizonyos tárgyi eszközök használatába juthat, amelyekért szerződéses, időszakos, adólevonható kifizetések sorozatát kell fizetnie. A szerződéses futamidő végén a felhasználó a szerződés aláírása előtt megállapított fix kvóta megfizetésével az áru tulajdonosává válhat. A nagy megújuló erőművek lízingje egyfajta projektfinanszírozás, amely pénzügyi lízing révén valósul meg, és több szereplő jelenlétét feltételezi: szponzor, különleges célú társaság, bankok vagy lízingcég, fejlesztők, üzemeltetési menedzserek és végül az energia vásárlói. A művelet összetettsége miatt a lízingcég a projekt kezdetén kezdi meg működését, és csak a szilárd üzleti terveket finanszírozza a teljes beruházás 90%-áig. Ez a következő jellemzőkkel rendelkező projektet jelent:

- egy tőkeerős szereplőnek kell a részvények nagy részét birtokolnia;
- az üzem termelékenységének várhatóan magas szintje;
- állami ösztönzők és várható energiaárak;
- üzemeltetési és kezelési költségek.

A megújuló energiaforrások ágazatában a lízingszerződéseket kisebb műveletekre is alkalmazzák, különösen a magán PV-létesítmények esetében. Ebben az esetben a felhasználó az aláíráskor nagy összegű díjat, majd időszakos díjat fizet, és a megállapodott időszak végén dönthet úgy, hogy megvásárolja a PV-paneleket, és a fennmaradó összeget a lízingcégnek fizeti. A pénzügyi megoldásokat az ügyfelek igényeinek megfelelően alakították ki, akik teljes körű hozzáférést kapnak a kiválasztott beszállítókhöz, személyre szabott pénzügyi tervezést és biztosítási fedezetet nyújtó támogatást. A lízingcégek elsősorban finanszíroznak:

- fotovoltaikus létesítmények
- szélerőművek
- vízerőművek
- biomassza és biogáz üzemek megbízható ellátási koncepciókkal.

A vállalatok általában a következőket kínálják:

- cash-flow alapú lízingmegoldások, az egyes projektekre szabottan (2 millió euró feletti finanszírozási összegek esetén)
- ügyfélalapú megoldások kisebb projekteket esetében

- karcsú átvilágítási folyamatok az erre a célra létrehozott csapatok alapos szakértelmére támaszkodva.

A pénzügyi műveletet teljes körű műszaki és pénzügyi tanácsadás támogatja:

- az ügyfél igényeinek előzetes felmérése
- a javasolt üzleti tervek kontextusának elemzése
- a lehetséges kihívások azonosítása
- személyre szabott szerződéses megoldások javaslata
- műszaki és pénzügyi tanácsadás nyújtása az építési fázisban
- közvetlen hozzáférés a neves beszállítókhoz
- finanszírozási termékek biztosítása az új fejleményeknek megfelelően a projekt során.

4.3.2 Banki hitelek

Ez egy olyan adósságfinanszírozás, amely garanciákat és kamatfizetést igényel. Egy etikus bankkal szemben egy hagyományos bank:

- ritkán fogad el kis és közepes összegű (500 k€/ 1M € alatti), kevésbé jövedelmező hiteleket.
- további átvilágítást kérhet a projekt vezetőitől (a garanciák és a projekt vezetésére való képesség ellenőrzése céljából), ami 20-30 000 euróba is kerülhet.
- kevésbé hajlandók finanszírozni olyan polgári projekteket, amelyek irányítása bonyolultabbnak tűnik. Mindazonáltal a kölcsön hasonló lehet a kamatlábak és a kért garanciák tekintetében.

Melyek a hagyományos banki hitel jellemzői?

- Fontos összeg: > 500 k€/ 1M €
- Kamatlábak: a "piaci pénzköltségtől" függően - Európában jelenleg meglehetősen alacsony - például 4-5 % között, 10/15 éves futamidőre.
- További átvilágításokra lehet szükség

Hagyományos banki hitel felvételéhez szükséges konkrét eszközök / Mire van szükség a hagyományos banki hitel felvételéhez?

Ahhoz, hogy hagyományos bankhitelhez jusson, legalább a projekt építési szakaszában kell lennie, és legalább 500 k€/ 1M € összegre van szüksége. Általában a projekt tulajdonosoknak a hitel 80%-ához legalább 20% önrészt kell biztosítaniuk, és ki kell fizetniük egy átvilágítási eljárást, amely a projekt műszaki és gazdasági életképességét, valamint a garanciákat ellenőrzi. A szövetkezetnek többféle garanciát is be kell nyújtania:

- Garanciák az épületre (vagy a hosszú távú jelzáloghitelre, ha az épületet bérlő).
- A termelőeszközökre vonatkozó zálogjog
- Néha egy bankszámla, amelyen 6 havi hiteltörlesztés zárólva van.

4.3.2.1 Milyen típusú visszatérítés?

A hozamot általában részvénykamat formájában fizetik ki a pénzügyi év végén, attól függően, hogy a vállalkozás milyen jól kereskedett, és miután a tagok a közgyűlésen megszavazták, hogy a nyereséget hogyan osszák fel. A kötvénytulajdonosoknak a kötvényük értékének megfelelő kamatot fizetnek ki.

Ez egy olyan bank, amelynek küldetése nem a profit maximalizálása, hanem a kulturális, szociális és ökológiai projektek támogatása: nem fektet be a pénzpiacokra, és kizárólag a szociális gazdaság

gazdaság gazdaságilag életképes projektjeihez nyújt kölcsönöket: biogazdálkodás, szociális vagy kulturális projektek, energiatakarékosság, megújuló energiatermelés stb.

Emellett átlátható pénzforgalmat is szervez; a finanszírozott projektek listáját minden évben közzéteszik. Többnyire szövetkezeti bankok: a megtakarítók és a hitelfelvevők egyben a szövetkezet tagjai is, és minden évben szavazati joggal rendelkeznek a közgyűlésen. A szavazati jogon túl az etikus bankok lehetőséget nyújtanak a megtakarítóknak és a hitelfelvevőknek arra, hogy kapcsolatokat hozzanak létre egymás között, ami komoly hozzáadott értéket jelent a szövetkezeti projektmenedzserek számára.

4.3.3 Etikus vagy "nem hagyományos" banki hitelek

A finanszírozó intézmények gyakran akadályt jelenthetnek az Ön projektjének fejlődése előtt. Számos olyan intézmény van, amely hosszú ideje szövetségese a közösségi energiafejlesztésnek, és hatékonyabban tudja támogatni az Ön projektjét. Ezek az etikus bankok ugyanazokat a szolgáltatásokat nyújtják, mint egy hagyományos bank, de gyakran értékelik a projekt társadalmi és ökológiai hatását is a felülvizsgálati folyamat részeként. E vállalatok listáját a FEBEA, az etikus bankok szövetségének honlapján találja [136].

Egy másik út, amelyet fel kell tárni, az állami hitelezők, például a fejlesztési bankok, az önkormányzati és regionális alapok, és végül az európai befektetési alapok. Néhány ilyen konkrét hitelezőt a 2.2. szakaszban a támogatásról és a szubvenciókról szóló fejezetben emelünk ki. Az Európai Bizottság (EB) kifejezetten a szociális vállalkozások indításának támogatásáról döntött (az európai definíció [137]). E támogatás részeként az EK számos mikrohitel- és kedvezményes hitelezési eszközt vezetett be a vállalkozók támogatására. Az Európai Szociális Alap is része ezeknek az eszközöknek, amely nemzeti szinten számos finanszírozási forrást indít el [138].

4.3.4 Kedvezményes kölcsön

A kedvezményes kamatozású hitel olyan hitel, amelyet alacsonyabb kamatlábbal vagy a hitelfelvevő számára kedvezőbb feltételekkel nyújtanak. A Hitelező a hitelfelvevő támogatására tőkét biztosít kedvező finanszírozási feltételekkel, általában coachinggal és technikai támogatással együtt.

A Viure del Aire [18] az első közösségi tulajdonú szélérőműprojekt Spanyolországban. A turbina a Barcelonához közeli Pujaltban található. Bár a létesítmény nem részesül semmilyen támogatásban vagy betáplálási prémiumban, a Som Energia keresztülvitte. A projektet az Eolpop tulajdonában lévő Viure de l'Aire del Cel szövetkezet finanszírozza. A Som Energia 1 millió eurós kedvezményes kölcsönt nyújtott a szövetkezetnek, hogy az első projektjét üzembe helyezhesse. Miután a helyi lakosoktól összegyűjtötték a forrásokat, a kölcsönt a projekt megépítése után teljes egészében visszafizették.

4.3.5 Alternatív befektetési alapok

4.3.5.1 Genervest [139]

A Genervest egy befektetési alap, amelyet a Greenpeace Görögország támogatásával hoztak létre 2020-ban. Az alap fő célja a helyi megújulóenergia-termelő projektek támogatása Európában. Ezt az alapot magánbefektetések és klímavédelmi civil szervezetek bővelkedik. Az alap 2021 márciusában indította el első crowdfunding-kampányát. Ennek a kampánynak a célja további projektek finanszírozása és a görögországi közösségi projektek támogatása az alapgyűjtésben.

4.3.5.2 MECISE [140]

A MECISE vagy Mutual for Energy Community Investment Society egy olyan kölcsönös alap, amely szövetkezeteket és energiaközösségeket hoz össze a polgári átállási projektek támogatása érdekében. Ez az alap egy kölcsönös biztosító, ezért a projektnek a kölcsönös biztosító tagjává kell

válnia. A kölcsönösség a projektben az építés előtti szakaszban vesz részt, hogy a projekt megvalósulhasson, ezután a helyi forrásokból összegyűjtött pénzeszközök mozgósításával fog létezni.

4.3.6 Mezzanine

Finanszírozás A mezzanine finanszírozás kvázi tőkefinanszírozást jelent. Ez egy olyan finanszírozási forma, amely az adósság- és a tőkefinanszírozás között helyezkedik el. Gyakran alárendelt kölcsönök formájában valósul meg. Ezek a kölcsönök a projektben saját tőkévé alakíthatók át abban az esetben, ha a pénzt kapó projekt nem tudja visszafizetni az adósságot. E kölcsönök kvázi saját tőke jellege miatt gyakran alacsony kamat ellenében adják őket, de nem járnak tulajdonjoggal.

Ezt a finanszírozási formát gyakran alkalmazzák a Fincoop (pénzügyi szövetkezetek - lásd az 5. szakaszt). A fincoop-okat gyakran azért hozzák létre, hogy magánbefektetéseket gyűjtsenek össze, amelyeket aztán alárendelt kölcsönök formájában kölcsönöznek a projekteket fejleszteni kívánó vállalatoknak. A finanszírozás adósságjellege miatt a szövetkezet nem szerez tulajdonrészt a projektben, ugyanakkor alacsony kamatozású finanszírozást nyújt a fejlesztőnek. Ezt a finanszírozási formát az energiaközösségeknek és az energiaszövetkezeteknek különösen óvatosnak kell lenniük, hogy elkerüljék.

4.4 EGYÉB FINANSZÍROZÁSI FORMÁK

Az energiaközösségek más finanszírozási formákat is igénybe vehetnek. Ebben a szakaszban két finanszírozási eszközt emelünk ki: a közösségi finanszírozást és a garanciákat. A közösségi finanszírozás egy olyan mechanizmus, amellyel az energiaközösségek tőkét vagy adósságot gyűjthetnek magánszemélyektől. A garancia az a kifejezett pénzügyi fedezet, amelyre a projekt fejlesztéséhez szüksége lehet. Ezen eszközök egyike sem feltétlenül kapcsolódik a mérleg adósság- vagy sajáttőke-részéhez. De hasznosak lehetnek ahhoz, hogy a projektje célba érjen.

4.4.1 Crowdfunding és crowdlending

Egy másik lehetőség a pénzszerzésre az úgynevezett crowdfunding alkalmazása. A crowdfunding a projektek és vállalkozások finanszírozására szolgáló pénzszerzés egyik módja. Lehetővé teszi az adománygyűjtők számára, hogy online platformokon keresztül nagyszámú embertől gyűjtsenek pénzt [141]. Összességében a crowdfunding-rendszereknek háromféle hozama van: kamat, tőke és egyéb jutalmak. A crowdfunding modellhez számos lehetőség kapcsolódik:

- **Peer-to-peer hitelezés (crowdlending)** - Több magánbefektető kölcsönöz pénzt azzal a megállapodással, hogy a pénzt kamatostul visszafizetik. Nagyon hasonlít a hagyományos banki hitelfelvételhez, azzal a különbséggel, hogy sok befektetőtől vesz fel kölcsönt.
- **Jutalomalapú tömegfinanszírozás** - Magánszemélyek adományoznak a projektnek azzal a várakozással, hogy a hozzájárulásukért cserébe egy későbbi szakaszban nem pénzügyi jutalmat, például árut vagy szolgáltatást kapnak.
- **Adományalapú crowdfunding** - Az egyének kis összegeket adományoznak a nagyobb finanszírozási cél elérése érdekében, miközben nem kapnak pénzügyi vagy anyagi ellenszolgáltatást.
- **Nyereségmegosztás / bevételmegosztás** - A közösségi projekt a mostani finanszírozásért cserébe a jövőbeni nyereséget vagy bevételt megoszthatja a tömeggel.
- **Hibrid modellek** - Lehetőséget kínálnak a vállalkozásoknak arra, hogy több crowdfunding-típus elemeit kombinálják.

A crowdfundingnek vannak más formái is, mint például a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír és a tőke alapú crowdfunding. A crowdfunding viszonylag hasonló a részvénykibocsátáshoz, kivéve néhány fontos pontot: először is, gyakran könnyebb folyamat. Az adminisztratív követelmények

(mint például a tájékoztató közzététele) általában nem léteznek, vagy a platform által közösen megoldott. A második pont az, hogy a crowdfunding lehetővé teszi, hogy magánszemélyektől is gyűjtsön adósságfinanszírozást. Ezt pontosabban crowdlendingnek nevezik. Ezért fontos kiemelni a különbséget a részvénykibocsátás - amely tagsági jogokat és ellenőrzést biztosít a tagjának - és a tömegkölcsonzés - amely a pénzügyi hozamra összpontosít - között. A tömegfinanszírozás egy online platformon keresztül vezet, hogy a lehető legtöbb résztvevőt elérje. Többféle platform létezik¹. A megfelelő platform megtalálásához a következő kritériumokat kell figyelembe venni:

- **Platformspecifikumok** - egyes platformok a projekt típusokra specializálódtak.
- **Népszerűség a szükséges léptékben** - fontos, hogy olyan platformokat találjunk, amelyek a projekt által kívánt földrajzi hatókör (regionális, nemzeti, európai) alapján a lehető legtöbb felhasználóval rendelkeznek.
- **Díjak és díjazási rendszerek** - mindig legyen tisztában és értse meg a platform díjait (a leggyakoribbak a fix vagy a jutalékos díjak), valamint a tőkekorlátokat.
- **Nemzeti szabályok és előírások** - legyen tisztában a szabályokkal, számos tagállam szigorú szabályokat vezetett be a magánbefektetők védelme érdekében.
- **Székhely** - a pénz utazik-e, és hol tárolja a platform, ezek olyan kritériumok, amelyeket figyelembe kell venni a biztonságos platform kiválasztásakor.
- **Jellemzők** - vegye figyelembe a különböző funkciókat, amelyekre a sikeres adománygyűjtési kampány lefolytatásához szüksége lesz.

Ne habozzon több platform képviselőjével is interjút készíteni, hogy megbizonyosodjon arról, hogy megtalálta a megfelelő partnert, és hogy egyértelműen meghatározta a tömegfinanszírozási kampány elindításához szükséges lépéseket (pénzügyi és jogi dokumentumok, a platform kapcsolatai és támogató csapatai).

Több szövetkezet is létrehozta saját crowdfunding platformját. Ilyen a görögországi Genervest, de a Coopernico (Portugália) és a ZEZ (Horvátország) is a COMPILE projektből. Az alábbiakban bemutatunk néhány példát az említett szövetkezetek gyakorlatából.

4.4.1.1 A közösségi finanszírozás és a tömeges hitelezés gyakorlata

A **Coopernico** [75] az első energiaszövetkezet Portugáliában. A szövetkezetet 2013-ban 16 tag alapította. A Coopernico megújuló termelési projektjeinek finanszírozása érdekében létrehozott egy crowdfunding platformot. A platform csak a szövetkezet tagjai számára nyitott. A tagok a szövetkezetnek kölcsönöznek pénzt, hogy a nagy tetőkön napelemes termelést fejlesszenek ki és telepítsenek. 3%-os kamatot kapnak a tagok a platformon keresztül a befektetéseikre. Ahhoz, hogy egy magánszemély a szövetkezet tagjává váljon (és így hozzáférjen a platformhoz), legalább 3 darab, egyenként 20 eurós szövetkezeti részvénnyel (összesen 60 euróval) kell rendelkeznie. A szövetkezetnek 2021-ben 2 091 tagja van.

1 A tömegfinanszírozási platformok listája megtalálható az ECN (European Crowdfunding Network) honlapján: <https://eurocrowd.org/crowdfunding-by-country/>.

Ezek a tagok együttesen 1,75 millió eurót kölcsönöztek a szövetkezetnek 29 gyártási projekt fejlesztéséhez.

A napenergia-termelő projekteket a tagok befektetéséből finanszírozzák. A szövetkezet is részesül a projektfejlesztésből. A beruházások szokásos megtérülési ideje 8 év. A megtermelt villamos energiát PPA (Power Purchase Agreement) keretében adják el a nagyfogyasztóknak. A szövetkezet 2018-ban beszállítói engedélyt szerezhet a HTM-ek megvalósításához.

2020 az első olyan év, amikor a szövetkezet a projektfejlesztés révén működési nyereséget tud felmutatni. A 2020-as közgyűlésen a szövetkezet tagjai úgy döntöttek, hogy ezt a nyereséget nem osztják szét a tagok között, hanem azt a szövetkezetbe és annak alkalmazottaiba fektetik be. Ez lehetővé teszi a szövetkezet számára a platform további fejlesztését és tevékenységeinek további bővítését.

A ZEZ [46] (Zöld Energia Szövetkezet) egy horvátországi munkavállalói és energetikai szövetkezet. A ZEZ-nek 18 tagja van. A horvátországi korlátozó jogszabályok miatt a ZEZ számára nem volt lehetséges, hogy a termelési projekthez szükséges tőkét tagdíjakból teremtsen elő. Horvátországban ugyanis a szövetkezeti tag automatikusan elveszít minden, a foglalkoztatással kapcsolatos juttatást. Ezért a szövetkezet úgy döntött, hogy létrehoz egy crowdfunding platformot a napenergia-termelési projektek finanszírozására. Ez a "Nasuncanojstrani.hr" nevű platform lehetővé teszi bármely magánszemély számára, hogy befektessen a ZEZ által Krizevci városában fejlesztett 2 PV-erőmű (30 KWpeak) egyikébe. Ezek a mikrohitel 10 évre szólnak, a befektetés nagyságától függően 3 és 4,5% közötti megtérüléssel. A befektetők azonban nem tagjai a szövetkezetnek, ami de facto megakadályozza őket abban, hogy a projektet irányítsák. Ez azonban az egyetlen ilyen jellegű platform Horvátországban, ami jól mutatja a szövetkezet elkötelezettségét a megújuló energiaforrások fejlesztése iránt.

4.4.2 Garanciák

A finanszírozás másik formája a garancia. A garancia biztosítási kötvényként szolgál arra a tevékenységre, amelyet a szövetkezet számára kíván létrehozni. A garancia az Önt támogató szervezet kötelezettségvállalása arra az esetre, ha Ön nem tudná fedezni az adósságát. Ez különösen akkor igaz, ha nagy összegű devizahitelt vesz fel, vagy ha negatív készpénzegenlegű tevékenységet folytat (mint például az áramszolgáltatás).

A garanciáknak két típusa van: közvetlen és közvetett. A közvetlen garancia az, amikor egy szervezet (általában egy bank) közvetlen biztosítékot nyújt a hitelezőjének, vagy általában a garancia kérőjének az adósságára. Ez azt jelenti, hogy a hitelező megbízik az Ön garanciavállalójában. Ellenkező esetben közvetett garanciáról van szó. Közvetett garanciáról akkor beszélünk, ha a garanciát a hitelező szempontjából megbízható intézménynek nyújtják. Ez az intézmény viszont garanciát nyújt a hitelezőknek.

A garancia általában valamilyen fizetési forma vagy betét ellenében történik. A garancia megszerzéséhez gyakran biztosítékot kell nyújtania (azaz valamilyen értéket, amelyet elveszít, ha nem teljesíti kötelezettségeit).

A legtöbb garanciát pénzügyesek vagy kormányok nyújtják, de néha egy szövetkezet is vállal garanciát egy másik szövetkezet hitelére. Ez történt az Ecopower és az Enercoop esetében, ahol az Ecopower közvetett garanciája lehetővé tette az Enercoop számára, hogy részt vegyen egy franciaországi vízerőművekre kiírt közbeszerzési pályázaton.

Az **Enercoopnak** [42] választ kellett küldenie egy, az EDF által szervezett pályázati felhívásra, amely egy vízerőmű által termelt villamos energia vásárlására irányult a fogyasztók ellátása érdekében. A pályázati felhívásra 2008-ban került sor, és - részben a francia villamosenergia-piac monopolhelyzete miatt - olyan pályázati eljárás formájában zajlott, amely a legmagasabb ajánlatot tevő számára lehetővé tette, hogy 5 éven keresztül megvásárolja az EDF vízerőműve által termelt villamos energiát. A Crédit Coopératif, az Enercoop banki partnere nem vállalta volna ennek az összegnek a biztosítását, és viszontgaranciát kért. Azt is kérték, hogy az Enercoop tőkésítse fel a szövetkezetet, mielőtt támogatná az Enercoopot a pályázati eljárásban. Mivel az Enercoop nem talált más támogatást

franciaországi partnerei között, úgy döntött, hogy a Cooperatives Europe és az Ecopower segítségét kéri. Ennek eredményeként az Ecopower úgy döntött, hogy támogatja az Enercoopot a projektben, és banki partnerén, a Triodos-on keresztül kezességet vállal az Enercoopért. Az Ecopower emellett úgy döntött, hogy támogatja a projektet az Enercoop szövetkezet részvényeinek megvásárlásával, hogy részt vegyen annak feltőkésítésében. Ennek karhatása volt, és a Triodos, a la Nef és a Macif úgy döntöttek, hogy viszontgaranciákat nyújtanak a Crédit Coopératifnak. A SOREGIES, egy helyi villamosenergia-szolgáltató szintén támogatásáról biztosította az Enercoopot, garantálva, hogy az Enercoop csődje esetén visszavásárolja az Enercoopnak a pályázati felhívásból származó energiát. A Crédit Coopératif ezután beleegyezett, hogy aláírja az Enercoop pályázati felhívásra adott válaszára vonatkozó garanciát. Az Enercoop ezután részt tudott venni a pályázaton, és meg is nyerte azt.

5 FEJEZET - KÖVETKEZTETÉS

E jelentésben megvizsgáltuk, hogy a szövetkezetek és az energiaközösségek milyen különböző módon finanszírozhatják projektjeiket és tevékenységeiket. Rávilágítottunk a tulajdonlás és a finanszírozás közötti fontos kapcsolatra is. Az energiaközösségek lényege a fogyasztók felhatalmazása arra, hogy részt vegyenek az energiaátalakításban². A felhatalmazás mindenképp úgy valósul meg, hogy a fogyasztóknak tulajdonjogot adunk az energiaátmenetben. A gyakorlatban azonban az energiaközösségek meghatározása számos gyakorlati kérdést vet fel az általuk szabott korlátozásokkal és a hatókörükbe illeszthető szervezetek spektrumával kapcsolatban. Ez a vita már évek óta folyik a szövetkezeti mozgalomban. Belgiumban ez az úgynevezett "REScoop versus FINcoop vita". Ezt a kérdést minden közösségnek és vezetőnek magának kell megválaszolnia. Inspirációs forrásként azonban a belga szövetkezeti mozgalomtól származó néhány választ adunk. Ez a következő szakasz a belgiumi szövetkezeti vezetőkkel, és különösen Jan de Pauw úrral, a flamand REScoop Vlandereen szövetkezeti szövetség elnökével készített interjúkból származik.

5.1 A FINCOOPS VS. RESCOOPS VITA

1844 óta, a szövetkezeti modell születése óta ez az alternatív szervezeti modell olyan módot kínál a részvételre és a gazdasági rendszerünk megszervezésére, amelynek középpontjában a pénzügyi nyereség helyett a közösségi értékek állnak. Az ICA meghatározása szerint a szövetkezet "személyek autonóm társulása, akik önkéntesen egyesülnek, hogy közös gazdasági, társadalmi és kulturális szükségleteiket és törekvéseiket egy közös tulajdonú és demokratikusan ellenőrzött vállalkozáson keresztül elégeítsék ki". Azóta a szövetkezeti modellt az államok és a nemzetközi intézmények egyaránt elismerik értékkezpontú megközelítése miatt. Ezzel az elismeréssel együtt jártak a konkrét ösztönzők és kezelések, amelyek támogatták e demokratikusan irányított szervezetek fejlődését. Ezekkel az ösztönzőkkel együtt jártak a hagyományos piaci szereplők azon törekvései is, hogy a szövetkezeti elnevezést és erőfeszítéseket kihasználják, anélkül, hogy ugyanazokat az elveket követnék. A "valódi" és a "hamis" szövetkezetek megkülönböztetéséről szóló viták még ma is tartanak, és a politikai döntéshozók számára gyakran nem könnyű meghúzni a határt. Ez az írás a belga energiapiac egyik ilyen konkrét esetének érveit tárgyalja.

Ahogy az energiaközösségi meghatározások elterjedtek Európa-szerte, számos tagállamban hasonló vita zajlik. Az energiaközösségek, amelyek célja, hogy a polgárok "hatékony és költséghatékony módon feleljenek meg a polgárok energiaforrásokkal, szolgáltatásokkal és helyi részvétellel kapcsolatos igényeinek és elvárásainak". Ez az elképzelés nem valósítható meg autonóm és demokratikus szervezetek létrehozása nélkül, amelyek a polgárok igényeit szolgálják és közösségi értéket teremtenek. Az említett meghatározások jelenlegi végrehajtása Európa-szerte hasonló eltéréseket és a piaci szereplők haszonszerző magatartását mutatja. Mivel azonban a tagállamok

kontextusa eltérő, e koncepciók végrehajtása is szükségszerűen eltérő. Ezek határai hasonlóak a belgiumi REScoops versus FINcoops vita határaihoz.

A CNC [142] (Belga Szövetkezetek Nemzeti Tanácsa) meghatározása szerint a FINcoop a következő: olyan pénzügyi szövetkezetek, amelyek tagjai közvetett módon fektetnek be megújuló energiaprojektekbe anélkül, hogy a projektek tulajdonosai lennének.

2 Ezt különösen a 2018/2001 irányelv (43) preambulumbekzdése emelte ki.

Ez a meghatározás ellentétben áll a REScoop-pal, amelyet a CNC ((mi a CNC: XXXX) olyan polgári szövetkezetként definiált, amelynek tagjai közvetlenül megújuló energiába fektetnek be, és tulajdonosai ezeknek a projekteknek. A 2021. február 28-án tartott vitában a két fél megvitatta az egyes mechanizmusok "szövetkezet" elnevezését. Ez különösen fontos Belgiumban, mivel a polgári energiaszövetkezetek különleges ösztönzőkkel és pozitív hírnévvel rendelkeznek.

A legfontosabb különbségek, amelyeket ezek a meghatározások kiemelnek, a következők:

Véglegesség: A REScoop célja az energiademokráciára való áttérés megvalósítása. Ez az átmenet azt jelenti, hogy az energetikai átmenetet a helyi fejlődés és a közösségi felelősségvállalás támogatására használják fel. A FINcoopok fő célja a pénzügyi haszonszerzés. Ez a megújulóenergia-projektek fejlesztéséből származó nyereség maximalizálását jelenti.

Irányítás: A REScoopok teljes körű irányítási jogot kínálnak tagjaiknak a szövetkezeti üzletrész megvásárlása ellenében. Ez a tagság teljes körű jogot biztosít minden egyes tagnak arra is, hogy részt vegyen a szövetkezet irányító intézményeiben (igazgatótanács). Ez az irányítási jog kiterjed a szövetkezetek projektjeire is, mivel azok teljes mértékben a szervezet ellenőrzése alatt állnak. A FINcoopok részvételi jogot biztosítanak a tagok számára, akik a szervezet üzletrészét vásárolják. A tagok konzultatív jogkörrel rendelkeznek a szövetkezet projektjei felett.

Finanszírozás és tulajdonlás: A REScoops és a FINcoops is hasonló finanszírozási forrásokkal rendelkezik a szervezetük számára. A tagok saját tőkéet biztosítanak a struktúráknak, amelyek aztán újra befektetnek a megújuló energiaprojektekbe (itt ezek az energiapiaci tevékenységek minden típusára kiterjednek). A projektbe történő befektetés típusa azonban kissé eltérő. A REScoopok általában tőkerészesedést vállalnak, azzal a céllal, hogy a befektetés eredményét ellenőrizzék. A FINcoopok általában alárendelt kölcsönt nyújtanak. Ezek a befektetések nagyon különböző típusú eredményeket jelentenek a tulajdonosi rész tekintetében. A FINcoopok nem biztosítanak tulajdonjogot a tagjaiknak, hanem a pénzügyi hozam optimalizálását részesítik előnyben. A REScoopok a tagok számára tulajdonjogot biztosítanak mind a szervezet, mind a kifejlesztett projektek tekintetében.

Ezekből a különbségekből adódik a szervezetek két különböző szerepének képe az energiaátalakításban. A FINcoopok nagyobb rugalmasságot és egyszerűséget követelnek, lehetővé téve a polgárok számára a részvételt, miközben nem irányítanak. A REScoopok ezzel szemben a tulajdonlás és a felelősség modelljét hirdetik, a felhatalmazás és a demokratizálódás fogalmaihoz nyúlnak vissza, amelyek a szövetkezeti koncepciók eredetére vezethetők vissza. Az energiaközösségek (azaz a megújuló energiaforrások közössége) meghatározása közvetlenül utal a közösségi energiamozgalom és a közösségi tulajdonlás értékeire³, ezért a tagállamokat REScoopok, nem pedig FINcoopok kialakítására szólítja fel.

A dokumentumot Jan de Paw úrral, a REScoop Flandria elnökével készített interjúk alapján készítettük.

5.1.1.1 *A véglegesség érvei*

A vita legfontosabb része a szövetkezeti szervezet véglegessége körül zajlik. A REScoopok esetében a véglegesség a szövetkezeti szervezet létrehozásának mély szervezeti céljára utal. A szövetkezet a tevékenységén túl elsősorban egy olyan felhatalmazási mechanizmus, amely az energiademokrácia megteremtésére törekszik [143]. A szövetkezet elsődleges célja mindig a tagok közös szükségletének kiszolgálása. A FINcoops esetében a szövetkezeti szervezet célja a szervezet által nyújtott piaci szolgáltatáshoz kötődik. A mechanizmus végcélja a nyereséges projektek finanszírozása, amelyek megtérülést eredményeznek. Természetesen ez a két elképzelés nem zárja ki egymást, de a vita e célok rangsorolása körül forog. A REScoopok általában kis mértékű megtérülést kínálnak a tagjaiknak, egyszerűen csak általában nem ez a szövetkezeti szervezet prioritása.

3 A megújuló energiáról szóló 2018. évi irányelv (43) preambulumbekzdése.

A hangsúly a tagok kiszolgálásán és a közösség számára nyújtott hozzáadott értéken van. A legfontosabb különbség a részvétel mértékében, és ezáltal a polgárok "felhatalmazásában" található. Flandriában jelenleg 573 "szövetkezeti" szélturbina-projekt van, amelyek 4%-a a REScoop tulajdonában van. Átlagosan minden egyes REScoop által kifejlesztett projekt 3000 magánszemély (tag) befektetését foglalja magában. A FINcoops által kifejlesztett projektek átlagosan 30 magánszemély (tag) befektetését foglalják magukban. A FINcoopok általában korlátozzák a részvétel mértékét, hogy a projektet többségében finanszírozó vállalati partner nagyobb pénzügyi megtérülést érhessen el. Ezek a számok arra utalnak, hogy a FINcoop modell nem képes a szövetkezeti szervezetektől elvárt közösségi előnyöket biztosítani.

Az energiademokrácia körüli érvelés azonban megkérdőjelezi a szövetkezetek piaci szerepét, és azt a magasabb mércét, amelyhez magukat e küldetés megvalósítása érdekében kötik. Ha ugyanis az energiaszövetkezeti törekvés célja az, hogy demokratikus teret teremtsen a polgárok részvételére az energiapiacra, akkor ennek a térnek egyenlő esélyt kell biztosítania a részvételre, és az ilyen piac egyensúlytalanságának kijavítása érdekében kell virágoznia. Ez a magasabb színvonal egy sor előnnyel jár az energiarendszer számára. A REScoopban való részvétel és az energiafogyasztás között kimutatható hatás van. Ezt a kapcsolatot a REScoop PLUS projektről szóló tanulmány [144] is kiemeli. Az öt európai tagállam szövetkezeti szolgáltatóinak adatai alapján végzett tanulmány kimutatta, hogy az energiaszövetkezeti tagok energiafogyasztása akár 20%-kal is csökkenhet az azonos fogyasztói profilú nem tagokhoz képest. A szélesebb közösség igényeinek kiszolgálása érdekében a REScoopok gyakran több, egymással összefüggő tevékenységet (például: termelés és ellátás, energiahatékonyság és ellátás) halmoznak fel. A FINcoopban nincs jelen az energia témájának ilyen univerzális megközelítése. A politikai döntéshozóknak ösztönözniük és jutalmazniuk kellene az energiaközösségek több szolgáltatásra irányuló megközelítését.

5.1.1.2 *Irányítási modell és döntéshozatal*

A szövetkezetek középpontjában a demokratikus döntéshozatal áll. A FINcoopok gyakran bizonyítják az átláthatóság és a tagok irányításához való hozzáférés hiányát. A szövetkezeteket, függetlenül attól, hogy REScoopnak vagy FINcoopnak minősülnek-e, igazgatótanácsuknak kell irányítania és a közgyűlésnek (GA) kell ellenőriznie. A "hamis" szövetkezetek azonosításának első módja az, hogy a tagok végső ellenőrzése nem a társaság igazgatótanácsán keresztül történik. Az összes tag szerepét a közgyűlésben a "szövetkezeti részesedés" jelzi, amely a tag által realizált alapbefektetés. Az "egy tag - egy szavazat" elv, amely Belgiumban a szövetkezetekben a legelterjedtebb, lehetővé teszi, hogy minden tag (részvénytulajdonos) azonos szavazati joggal rendelkezzen, függetlenül attól, hogy hány részvényt birtokol. E mechanizmus célja a szövetkezeti tagok gazdasági feltételeihez kapcsolódó egyensúlytalanságok megszüntetése. Ennek közvetlen következménye az, hogy csak egyféle típusú részvény létezhet. A szövetkezeti modell középpontjában az irányítás és a pénzügyi részvétel közötti

szétválasztás megvalósítása érdekében. Ez annak a jele, hogy a szövetkezet a piaci modellben rejlő egyensúlytalanságot próbálja korrigálni.

A demokrácia gyakorlatiassága azonban úgy alakítja, hogy a döntési jogkör a szövetkezet választott képviselőjénél, az igazgatótanácsnál van. Az igazgatótanácsok formátuma szervezetenként igen eltérő. Az igazgatósági tagoknak önkénteseknek kell lenniük, választott tagoknak, és a tagok közgyűlését kell képviselniük. Ez a szerep azt jelenti, hogy az igazgatósági helyeknek minden tag számára elérhetőnek kell lenniük, aki hajlandó felajánlani jelöltségét. Egyes szövetkezetekben bizonyos típusú szereplők számára fenntartanak helyeket, hogy a szövetkezet teljes értéklánca mindenkor képviselve legyen az igazgatótanácsban (pl. ügyfelek/kedvezményezettek, beszállítók, alkalmazottak). Ez az a pont, ahol a legnagyobb különbség a FINcoopokhoz képest jelentkezik. A FINcoopok igazgatótanácsi helyeit bizonyos vállalati partnerek vagy a projekt kezdeményezője számára "tartják fenn". Ezek az igazgatósági helyek lehetővé teszik egy adott szervezet vagy személy számára, hogy ellenőrizze a szövetkezet eredményét. Ez felveti az igazgatótanács reprezentativitásának alapvető kérdését. Az ICA (mi az ICA: XXXX) 4. alapelve az ilyen típusú mechanizmusok ellen szól. Ezen elv végrehajtása lehetővé teszi, hogy a szövetkezet igazgatótanácsát ne lehessen ellenőrizni, vagy a szövetkezet egy adott tagját (vagy tagkategóriáját) ne lehessen felülreprezentálni. Ez kizárja az olyan mechanizmusokat, mint az alapítók vagy vállalati partnerek számára "fenntartott helyek".

A képviselet érve kiterjeszhető az energiaszövetkezeti mozgalom küldetésének egy másik részére is: a szélesebb közösség felhatalmazására. Az ICA4 5. alapelve a "közösségért való aggodás" középpontjában áll. Ez felveti a sokszínűség és a közösség képviseletének kérdését a szövetkezeti mozgalomban. Ezt a sokszínűségi szempontot az energiaközösségek összességében nem kezelték megfelelően, amint azt a H2020 ENGAGE projekt [145] is megállapította. A REScoopok azonban kezdik felvállalni ezt a kihívást, és Európa-szerte megjelennek a szolidaritási mechanizmusok [146].

5.1.1.3 Pénzügyi beszámolás és tulajdonjog

A véglegesség a szövetkezetekkel kapcsolatban a tulajdonlás kulcsfontosságú szempontját is előtérbe helyezi. Számos FINcoop-modellben a struktúra tulajdonjoga a tagok gyakran anélkül tartoznak bele, hogy teljes ellenőrzési jogokat biztosítanak számukra, de a projektek, amelyekbe a szövetkezet befektet, nem. A FINcoopok gyakran nyújtanak alárendelt kölcsönt, vagy kisebb részesedést vállalnak a projekt SPV-kben (Special Purpose Vehicles - különleges célú gazdasági egységek). Ez megakadályozza, hogy a polgárok közvetlenül ellenőrizzék a projekt eredményét. Ezek a befektetések nem helyezik előtérbe a projektek tulajdonjogát. A REScoopok esetében a struktúra és a projektek tulajdonjoga a tagok kezében marad. A REScoop a szövetkezet általi projekt tulajdonjogát helyezi előtérbe a pénzügyi megtérüléssel szemben, annak érdekében, hogy befolyásolja a projekt kimenetelét és fejlődését. Ez a szövetkezet pénzeszközeinek felhasználása szempontjából is követi a vonalat. A jogi struktúra tulajdonjogának és irányításának a tagok kezében kell maradnia, még akkor is, ha a szövetkezet tevékenységei nagymértékben eltérhetnek egymástól.

A szövetkezetek által a piacon megvalósítható beruházások típusát és terjedelmét korlátozza, hogy a szövetkezeteknek meg kell tartaniuk az ellenőrzést a szövetkezeti tőkéből megvalósított beruházás végterméke felett. Ez a korlátozás indokolja, hogy a szövetkezeteknek a helyi projektek megvalósításához nyújtott egyedi támogatásokat és kereteket támogassák. Továbbra is kérdéses, hogy a projektben az ellenőrzéshez kapcsolódóan mekkora a tulajdonrész. Az Unió számos országában az "ellenőrzést" a "vétőkisebbség" határozza meg, ami a REScoop modellben nem lenne elegendő. Belgiumban azonban számos REScoopban az ellenőrzést a szavazati jogok egyszerű többségének birtoklásaként határozzák meg. Ez megnehezíti a REScoopok számára, hogy részt vegyenek közös vállalkozásokban és partnerségekben a nagyprojekteknél. A társtulajdonosi

modellek esetében (amikor a REScoopok részesedést szereznek más REScoopokban) azonban a minimális kritériumot az átvevő REScoop irányítási modelljéhez kötötték. Ez azt az elképzelést erősítette, hogy a REScoopok egymásban való részvételen keresztül reprodukálják modelljüket. De facto megvalósítja a szövetkezeti elvet 7 "szövetkezet a szövetkezetek között".

5.1.1.4 Változás a rendszerben

Ebben a dokumentumban minden bizonnyal egy nagyon egyértelmű helyzetet mutatunk be, amely gyakran távol áll a valóságtól. Az energiaszövetkezetek célja az volt, hogy alternatívát kínáljanak a vállalatok hagyományos, profitorientált megközelítésével szemben. A szövetkezetek egy teljesen más, a közkinccseken alapuló modellt kínálnak az energiaszektor irányítására. A FINcoopok gyakran hivatkoznak a helyi modellek korlátaira, hogy nagyobb, rendszerszintű projekteket vállaljanak. Ez a narratíva arra irányul, hogy igazolni kell az erős kormányzási elvek feláldozását, a nagyobb beruházási volumenek mobilizálásának céljával. A szövetségeken keresztül megvalósuló szövetkezeti elvek azonban hatékony eszközt teremtettek a REScoopok számára a nagy projektek felvállalásához, így a FINcoopok ezen érve irrelevánsná vált. A MECISE alap például számos ajánlatot tett különböző pályázati eljárásokban, mint például az Eneco5 eladása vagy a Krammer szélparkban való részvétel [147]. Mindezt számos európai szövetkezet együttműködése tette lehetővé, amelyet egy vezető szervezetekből álló csoport irányított. A részvétel Európa valamennyi szövetkezete előtt nyitva áll, így csökkentve a kockázatot, de egyben a vezető szervezetek nyereségét is.

4 Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség

5 Az Eneco egy hollandiai székhelyű energiaipari vállalat és szolgáltató. 2019-ben pályázati eljárás indult az önkormányzati részvényesek számára, hogy eladják a szolgáltatóban lévő részesedésüket. Ezt a pályázatot végül a Mitsubishi Corporation és a Chubu Electric Power Co., Inc. konzorciuma nyerte el. További információk a <https://news.eneco.com/acquisition-of-eneco-by-consortium-of-mitsubishi-corporation-and-chubu-electricpower-completed/> oldalon.

Ez az együttműködésen alapuló megközelítés megismétlődik a flamandiai projektek fejlesztése során is, ahol a szövetkezetek együttműködve támogatják az induló kezdeményezéseket⁶. Ez a megközelítés érvényes alternatívát jelent az európai tagállamok többségében alkalmazott hagyományos, versenyen alapuló modellel szemben.

5.2 AZ ÁBRÁK JEGYZÉKE

2. ábra A közös alkotás értékelésének mutatói (forrás: CRIT'ENR projekt).....10

3. ábra Európai finanszírozási programok (forrás: Európai Bizottság).....16

4. ábra Stratégiai célkitűzések: Horizont Európa (forrás: Consortium of European taxonomic facilities)..... 16

5.3 Táblázatok jegyzéke

2. táblázat Egyszerűsített mérleg.....6

6 FEJEZET REFERENCIÁK

[1] European Commission, „Energy Communities,” 2020. [Elektroniski]. Available: https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/energy-communities_en. [Poskus dostopa 04 2021].

[2] D. Frieden, „Collective self-consumption and energy communities: Trends and challenges in the transposition of the EU framework,” H2020 COMPILE Project, 2020.

- [3] A. T. Dorian Frieden, „Deliverable 2.3: Regulatory frameworks for EnC in pilot site countries HR, ES, GR, PT, SI,“ COMPILE Project H2020, 2020.
- [4] B. W. G. o. C. a. C. Engagement, „BRIDGE Working Group on Consumer and Citizen Engagement Annual Report,“ European Commission, 2021.
- [5] REScoop.eu, Friends of the Earth Europe, Energy Cities, „Community Energy: A practical guide to reclaiming power,“ REScoop.eu, Friends of the Earth Europe, Energy Cities, 2020.
- [6] CRIT ENR Project, „CRIT ENR Project,“ [Elektronski]. Available: <https://websie.cefe.cnrs.fr/citenr/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [7] Energie Cities association, „How cities can back renewable energy communities,“ 2019. [Elektronski]. Available: https://energy-cities.eu/wpcontent/uploads/2019/06/EnergyCities_RNP_Guidebook_Web.pdf. [Poskus dostopa 04 2021].
- [8] REScoop.eu, „The Municipality Approach,“ REScoop MECISE H2020, 2018.
- [9] D. C. & M. Chadwick, „THE ROUGH GUIDE to Community Energy,“ Rough Guides Ltd., London, 2011.
- [10] Pajopower cvba, „Pajopower,“ [Elektronski]. Available: <https://www.pajopower.be/>.
- 6 Interview Jan de Pauw – REScoop VL - 14-04-2021*
- [11] Community Share, „Community Share,“ [Elektronski]. Available: <https://communityshares.org.uk/resources/handbook>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [12] Energy4All, „Energy4All,“ 04 2021. [Elektronski]. Available: <https://energy4all.co.uk/>.
- [13] Ecopower CVBA, „Ecopower,“ 04 2021. [Elektronski]. Available: www.ecopower.be. [14] Community SHare, „Community Benefit Society,“ [Elektronski]. Available: <https://www.uk.coop/resources/community-shares-handbook/2-society-legislation/21-bonafide-co-operative-societies/211>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [15] Energie Solidaire, „Energie Solidaire,“ 04 2021. [Elektronski]. Available: <https://www.energiesolidaire.org/>.
- [16] Odenwald Energy Cooperative, „Energy House,“ [Elektronski]. Available: https://egodenwald.de/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=103. [Poskus dostopa 04 2021].
- [17] UNDP, „UNDP,“ [Elektronski]. Available: <http://open.undp.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [18] UNDP Fund, „UNDP Fund,“ [Elektronski]. Available: <http://open.undp.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [19] Keeling Curve Prize, [Elektronski]. Available: <http://www.kcurveprize.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [20] European Commission, „Horizon Europe,“ [Elektronski]. Available: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>. [Poskus dostopa 04 2021].

- [21] European Commission, „LIFE Program,“ [Elektronski]. Available: <https://ec.europa.eu/easme/en/life>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [22] European Commission, „INTERREG Europe,“ [Elektronski]. Available: <https://www.interregeurope.eu/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [23] European Commission, „ERASMUS +,“ [Elektronski]. Available: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_en. [Poskus dostopa 04 2021].
- [24] Climate KIC, „Climate KIC,“ [Elektronski]. Available: <https://www.climate-kic.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [25] European Commission, „Innovation Fund,“ [Elektronski]. Available: https://ec.europa.eu/clima/policies/innovation-fund_en. [Poskus dostopa 04 2021].
- [26] European Commission, „Invest EU,“ [Elektronski]. Available: https://europa.eu/investeu/home_en. [Poskus dostopa 04 2021].
- [27] European Commission, „COSME,“ [Elektronski]. Available: https://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_en. [Poskus dostopa 04 2021]. D4.1.2 – COOLKIT – Financing Guide REScoop.eu
- [28] European Investment Bank, „InnovFin Energy Demo,“ [Elektronski]. Available: <https://www.eib.org/en/products/mandates-partnerships/innovfin/products/energy-demoprojects.htm>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [29] European City Facility, „European City Facility,“ [Elektronski]. Available: <https://www.eucityfacility.eu/home.html>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [30] European Island Facility, „European Island Facility,“ [Elektronski]. Available: <https://www.nesoi.eu/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [31] European Investment Bank, „European Investment Bank,“ [Elektronski]. Available: <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm#>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [32] European Climate Foundation, „European Climate Foundation,“ [Elektronski]. Available: <https://europeanclimate.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [33] Heinrich Böll Foundation, „Heinrich Böll Foundation,“ [Elektronski]. Available: <https://www.boell.de/en>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [34] FEBEA, „FEBEA,“ [Elektronski]. Available: <https://www.febea.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [35] European Commission, „Social Economy definition,“ [Elektronski]. Available: <https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/enterprises/>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [36] European Commission, „Funding description,“ [Elektronski]. Available: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=86>. [Poskus dostopa 04 2021].
- [37] Viure del Caire Cooperative, „Viure del Caire,“ 04 2021. [Elektronski]. Available: <http://www.viuredelaire.cat/>.
- [38] Genervest, „Genervest,“ [Elektronski]. Available: <http://www.genervest.org/>. [Poskus dostopa 04 2021].

- [39] REScoop.eu, „REScoop MECISE,” [Elektronski]. Available: <http://www.rescoopmecise.eu/financial-services>. [Poskus dostopa 04 2021]. [40] European Commission, „Crowdfunding definition,” [Elektronski]. Available: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/crowdfunding-guide/what-is/explained_en. [Poskus dostopa 04 2021].
- [41] Coopernico, „Coopernico,” 04 2021. [Elektronski]. Available: <https://www.coopernico.org/>.
- [42] ZEZ, „Nasuncanojstrani.hr,” 04 2021. [Elektronski]. Available: <https://www.nasuncanojstrani.hr/>.
- [43] Enercoop SCIC, „Enercoop SCIC,” 04 2021. [Elektronski]. Available: www.enercoop.fr.
- [44] Conseil National des Cooperatives, „FINcoop vs REScoop debate,” [Elektronski]. Available: <http://newsletter-nrc-cnc.be/index.php/fr/tous-les-spot-on/140-debat-sur-rescoops-etfincoops-pas-de-calumet-de-paix-mais-une-meilleure-comprehension-des-deux-modeles>. [Poskus dostopa 04 2021]. D4.1.2 – COOLKIT – Financing Guide REScoop.eu
- [45] Dirk Vansintjan, The transition to Energy Democracy, Bruxelles: REScoop 20-20-20, 2015.
- [46] Nikolaos Sifakis et al, „How Much Energy Efficient are Renewable Energy Sources Cooperatives’ Initiatives?,” Energies 2020, 2018.
- [47] ENGAGE H2020 Project, „Policy Brief,” 2021. [Elektronski]. Available: <http://www.engagerenergy.net/wp-content/uploads/2021/03/WG4-policy-brief-March-31.pdf>. [Poskus dostopa 04 2021]. [48] REScoop.eu, „Energy Solidarity,” [Elektronski]. Available: <http://www.rescoop-ee.eu/energysolidarity>. [Poskus dostopa 04 2021]. [49] Krammer WindPark, „Krammer WindPark,” [Elektronski]. Available: <https://www.windparkkrammer.nl/>. [Poskus dostopa 04 2021].

7 FEJEZET 2. MELLÉKLET - MILYEN LÉPÉSEK VEZETNEK A SIKERES RÉSZVÉNYKIBOCSÁTÁSHOZ?

Mark Luntley és Marna McMillan (Energy4All) ellenőrző listája

Az április 23-án tartott REScoop.eu AGM rendezvényen Mark Luntley bemutatta a sikeres részvénykibocsátáshoz szükséges ellenőrző listát. Mark az Energy4All igazgatója, egy szövetkezeti hálózati szervezet, amely támogatja a sikeres részvénykibocsátás megvalósításához szükséges induló szövetkezeti projekteket.

A sikeres részvénykibocsátás 12 ötlete

- 1- Válassza ki a megfelelő projektet:** Győződjön meg róla, hogy egyszerű és egyszerű projektet választ. Könnyebb lesz a munka más részeivel foglalkozni, ha a projektje egyenes vonalú. Győződjön meg róla, hogy a csapatában megvannak a megfelelő készségek, és hogy van egy szilárd pénzügyi terve.
- 2 - Mi a történet** - Az emberek általában érzelmileg vásárolnak be egy projektbe. Meg kell tudnia magyarázni, hogy a projektje a helyi közösség javát szolgálja.
- 3- Válasszon megfelelő struktúrát:** Válassza ki az igényeinek és a projektjének megfelelő struktúrát. Minden jogi formának megvannak a maga előnyei és hátrányai. Gondoskodjon

arról, hogy a projekt irányítása biztosítsa, hogy a részvénykínálaton túl a tulajdonjog a polgárok kezében maradjon.

4- **Értékelje a kockázatokat:** Minden projektnek vannak kockázatai. Fontos, hogy a projektcsapata elemezze, megértse és lehetőség szerint kiküszöbölje ezeket a kockázatokat. Győződjön meg róla, hogy meg tudja magyarázni, hogyan fogják kezelni a fennmaradó kockázatokat.

5- **Miért bízzák rád a pénzüket?** - Győződjön meg róla, hogy a közösség bizalmát élvezik. A bizalom az egyik legfontosabb eszköz, amellyel egy együttműködési projekt rendelkezhet. Ez a bizalom az átláthatóság, a megfelelő, műszaki és pénzügyi tapasztalattal rendelkező projektcsapat, a jó előélet és az erős átvilágítási folyamat révén épül ki.

6- **Találja meg a megfelelő támogatókat:** Hívja meg a potenciális támogatókat, és ne foglalkozzon a projektje ellenzőivel - nem fogja őket megtéríteni, és ez az idejét és energiáját veszi el. Próbáljon meg olyan kulcsembereket bevonni a közösségbe, akik tiszteletet parancsolnak, hogy csatlakozzanak a testülethez.

7- **Tervezz be egy tartalék tervet:** Próbáljon meg kidolgozni egy tartalék helyzetet, hogy a projekt akkor is folytatódhasson, ha a részvényajánlat elmarad. Ez több lehetőséget biztosít a közösségnek, ha nem sikerül összegyűjteni az összes pénzt.

8- **Végezze el a megfelelő átvilágítást:** Fontos, hogy a projektet több szempontból is megfelelően átvilágítsa: pénzügyi, jogi és műszaki szempontból. Ezeknek az elemzéseknek a minősége és átláthatósága segíteni fogja Önt mind a befektetőkkel, mind a vállalkozókkal szemben. Biztosítsa, hogy a dokumentum tényszerűen teljesen korrekt legyen, és a lehető legkevesebb véleményt tartalmazza.

9- **"A nagymama teszt":** Ne bonyolítsa túl a projektet. Egy perc alatt el kell tudnia magyarázni a projektje főbb részleteit valakinek, aki semmit sem tud róla. Ha ez a személy nem tudja követni Önt, akkor valószínűleg a potenciális befektetők sem fogják.

10- **Hitelfinanszírozás:** Győződjön meg arról, hogy a hitelfinanszírozás és a saját tőke finanszírozása között megfelelő egyensúly van. A hitelezőknek saját átvilágítási eljárásaik vannak, amelyek hasznos kihívást jelenthetnek a projekt megfelelő strukturálásának biztosításában.

11- **Vállalkozók:** A vállalkozókat körültekintően válassza ki: érteniük kell a használni kívánt technológiához, és hiteles tapasztalattal kell rendelkezniük az ilyen projektek megvalósításában. Általában jobb, ha tapasztaltabb vállalkozót alkalmaz, mivel ők nagyobb hitelességet biztosítanak a projekt számára.

12- **Fontolja meg fejlesztési partnerek igénybevételét:** Könnyű hibázni, ha ez az első projektje. Gondolja át, hogy olyan partnerrel dolgozzon együtt, akinek van tapasztalata a közösségi energia területén, és aki osztja az Ön értékeit, ha az Ön országában nincs ilyen partner - beszéljen más országok szövetkezeteivel, hogy tanuljon a tapasztalataikból.